

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น
พื้นฐานความรู้และเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต

- 1.1 ความหมายของอินเทอร์เน็ต
- 1.2 ความสำคัญของอินเทอร์เน็ต
- 1.3 ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต
- 1.4 ข้อดีและข้อจำกัดของอินเทอร์เน็ต
- 1.5 ความหมายของข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต
- 1.6 ประเภทของข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต
- 1.7 คุณสมบัติของข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต
- 1.8 การใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการอ่านคติวิเคราะห์

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่าน

- 2.1 ความหมายของการอ่าน
- 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
- 2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
- 2.4 องค์ประกอบในการอ่าน
- 2.5 ประโยชน์ของการอ่าน

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่านคติวิเคราะห์

- 3.1 ความหมายของการอ่านคติวิเคราะห์
- 3.2 ความสำคัญของการอ่านคติวิเคราะห์
- 3.3 ประโยชน์ของการอ่านคติวิเคราะห์
- 3.4 กระบวนการอ่านคติวิเคราะห์
- 3.5 การอ่านคติวิเคราะห์ในชั้นต่าง ๆ

- 3.6 การอ่านคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร
- 3.7 การประเมินผลทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
4. เอกสารเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการอ่านและการคิดวิเคราะห์
 - 4.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 4.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต

ความหมายของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยมเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกันมากในปัจจุบัน ดังที่ อังสนา ธงไชย (2542, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตว่า อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของโลก (International Network) คอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายใดที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย Internet จะสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนทนากันได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอาจถือเป็นห้องสมุดของโลกทั้งนี้เนื่องจากเปิดให้ผู้ที่ต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใส่ข้อมูลข่าวสารไว้ในเครือข่ายและข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลสาธารณะที่เปิดให้ใครก็ได้เข้ามาเรียกค้น จึงทำให้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีแหล่งข้อมูลขนาดมหาศาลกระจายเชื่อมโยงกันอยู่ทั่วโลกและมีชื่อเรียกอื่นอีกคือ The Net หรือ CyberSpace ส่วน ใจทิพย์ ณ สงขลา (2547, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตไว้ว่า อินเทอร์เน็ต หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ด้วยการใช้โปรโตคอลชื่ออินเทอร์เน็ต TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นเครือข่ายที่กว้างขวางที่สุดในปัจจุบันเนื่องจากมีผู้นิยมใช้โปรโตคอลอินเทอร์เน็ตจากทั่วโลกมากที่สุด สำหรับ ถนนอมพร ดันพิพัฒน์ (2539, หน้า 2) ได้กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตคือเครือข่ายของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ทั่วทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน ภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยง คอมพิวเตอร์เพื่อการแลกเปลี่ยนและส่งผ่านข้อมูลตัวเดียวกัน โดยที่คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันอยู่นี้ อาจเป็นเครื่องคนละตระกูลกันหรือใช้อุปกรณ์/ซอฟต์แวร์ ที่เกี่ยวกับการเชื่อมต่อเครือข่ายที่แตกต่างกันก็ตาม การทำงานของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น ไม่มีใคร หรือองค์กรกลางองค์กรหนึ่งที่เป็นเจ้าของ การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายทำได้โดยการขอเชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเข้ากับเครือข่ายใดเครือข่ายหนึ่งที่เป็นส่วนของอินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว ในขณะที่ ดัน ดัณฑ์สุทธีวงศ์ และคณะ (2539, หน้า 15) ให้คำตอบในภาพรวมว่า อินเทอร์เน็ตคือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาด

ยักษ์ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก โดยมีมาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถรับส่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร ภาพ และเสียงได้ รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วใน นอกจากนี้ เสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 35) กล่าวถึงความหมายของอินเทอร์เน็ตว่า หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงตรงไปยังสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ทั่วโลก ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้าไปมีบทบาทมากในยุคการใช้ข้อมูลข่าวสารจึงจำเป็นที่ผู้ต้องการข้อมูลข่าวสารจะค้นหาว่าข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้รูปแบบทั้งรูปภาพ ตัวอักษร และเสียง สำหรับ กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 240 - 241) ได้ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตไว้ว่า อินเทอร์เน็ต เป็น โครงสร้างพื้นฐานของเครือข่ายขนาดใหญ่ เรียกว่า “เครือข่ายของเครือข่าย” ที่รวมและเชื่อมต่อเครือข่ายทั่วโลกจำนวนมากมายมหาศาลเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายให้คอมพิวเตอร์ในที่ต่าง ๆ สามารถติดต่อกันได้ ครอบคลุมเท่าที่คอมพิวเตอร์เหล่านั้นยังเชื่อมต่ออยู่ในอินเทอร์เน็ต เพื่อการใช้งานลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางด้านธุรกิจ การศึกษา บันเทิง สื่อสาร เป็นต้น ซึ่งสารสนเทศจะส่งผ่านบนอินเทอร์เน็ตโดยใช้ภาษาต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า “เกณฑ์วิธี” เพื่อให้คอมพิวเตอร์ที่ใช้เกณฑ์วิธีเดียวกัน “พูด” ภาษาเดียวกัน เพื่อสามารถติดต่อเข้าใจกันรู้เรื่อง

สรุปแล้วความหมายของอินเทอร์เน็ตคือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ทั่วโลกไว้ด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ส่วนที่เป็นเครือข่ายเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน และส่วนที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่คอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องเก็บเอาไว้ ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปอินเทอร์เน็ตก็แทบจะไม่มีประโยชน์อันใด เช่น ถ้ามีแต่เครือข่ายคอมพิวเตอร์แต่ขาดข้อมูล ก็ไม่สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากเครือข่ายได้ ในทางกลับกัน ถ้ามีข้อมูลแต่มีคอมพิวเตอร์ไม่กี่เครื่องที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลนั้นได้ เพราะขาดระบบเครือข่ายที่ดี ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นก็ยากแก่ผู้ใช้ได้เท่าที่ควร

ความสำคัญของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ครอบคลุมไปทั่วโลก โดยมีข้อมูลมหาศาลทุกประเภทให้ค้นหาและรับส่งข้อมูลไปมาระหว่างกันได้ ดังที่ ถนอมพร ดันพิพัฒน์ (2539) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อของการศึกษาในโลกยุคใหม่และมีคุณค่าทางการศึกษา จึงได้รับความนิยมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนแหล่งข้อมูลสารสนเทศมากมายมหาศาลแก่ผู้เรียน ในลักษณะที่สื่อประเภทอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้ กล่าวคือ ไม่ว่าผู้เรียนต้องการจะค้นหาข้อมูลในลักษณะใดก็สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตนี้ในการนำมาซึ่งข้อมูลได้อย่างง่ายดาย เพราะมีการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน

ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างสะดวก สำหรับ สนธิดา เกตุรวงศ์ (2546, หน้า 14) กล่าวถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตว่า อินเทอร์เน็ตได้รวมประติศฐกรรรมโทรเลข โทรศัพท์ วิทยุและคอมพิวเตอร์ไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อสารอันทรงพลัง อินเทอร์เน็ตได้กลายมาเป็นศูนย์กลางการกระจายเสียงระดับโลก เป็นกลไกของการกระจายข้อมูลข่าวสาร เป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่างคนกับคอมพิวเตอร์โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด นอกจากนี้ กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 241) ได้กล่าวถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตไว้ว่า การใช้อินเทอร์เน็ตจะทำให้วิถีชีวิตของเราทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตจะมีการเสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบันและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผู้ใช้ทราบความเปลี่ยนแปลงทุกวัน สารสนเทศที่เสนอบนอินเทอร์เน็ตจะมีมากมายหลายรูปแบบเพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญสำหรับบุคคลในทุกวงการและทุกสาขาอาชีพที่สามารถค้นหาสิ่งที่ตนสนใจได้ในทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปค้นหาในห้องสมุดหรือแม้แต่เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกจะสามารถรับรู้ได้ทันที่จากสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ที่เผยแพร่ข่าวสารในเวลาจริง หรือสามารถอ่านข่าวสารได้จากเว็บไซต์ต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์หรือสำนักข่าวทั้งของไทยและต่างประเทศ

จากความสำคัญของอินเทอร์เน็ตจะเห็นได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศจากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันจึงเป็นเสมือนคลังขุมทรัพย์ข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญต่อทุกวงการและทุกสาขาอาชีพที่สามารถค้นคว้าสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างรวดเร็ว

ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากมาย ตามที่ผู้รู้หลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ต้น ตันซ์สุทริวงค์ และคณะ (2539, หน้า 19 - 20) ได้ยกตัวอย่างการใช้งานอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการศึกษา บุคคลสามารถต่อเข้าอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลทั่วโลก อินเทอร์เน็ตจะทำหน้าที่เหมือนห้องสมุดขนาดยักษ์ ส่งข้อมูลที่ต้องการมาให้ถึงบนจอคอมพิวเตอร์ที่บ้านหรือที่ทำงานในเวลาไม่กี่วินาที ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ภาพ และเสียง หรือแม้แต่มัลติมีเดียต่าง ๆ

ด้านการรับส่งข่าวสาร ผู้ที่ติดต่อกับอินเทอร์เน็ตสามารถรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-mail กับผู้ใช้คนอื่น ๆ ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว โดยมีค่าใช้จ่ายต่ำมาก เมื่อเทียบกับการส่งจดหมายหรือส่งข้อมูลวิธีอื่น ๆ นอกจากนั้นยังส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ในรูปแบบ

ต่าง ๆ เช่น เพิ่มข้อมูล รูปภาพ จนถึงข้อมูลแบบมัลติมีเดียที่เป็นทั้งภาพและเสียงได้ด้วย อีกบริการหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมมาก คือ การสนทนาแบบออนไลน์ เป็นโปรแกรมที่ใช้ติดต่อกัน หรือคุยกันเป็นกลุ่มในลักษณะของการ Chat (Internet Relay Chat หรือ IRC)

ด้านธุรกิจการค้า อินเทอร์เน็ตมีบริการในรูปแบบการซื้อขายของผ่านคอมพิวเตอร์ ผู้สนใจสามารถเลือกดูสินค้าพร้อมคุณสมบัติต่าง ๆ ผ่านจอคอมพิวเตอร์แล้วสั่งซื้อและจ่ายเงินด้วยบัตรเครดิต ซึ่งสะดวกและรวดเร็วมาก สินค้าที่มีจำหน่ายก็มีครบทุกประเภทเหมือนห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ บริษัทต่าง ๆ จึงมีการโฆษณาขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตกันมากขึ้น ธุรกิจแบบนี้มีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

ด้านการบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ หรือสันทนาการ เช่น เลือกอ่านวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และข่าวสารอื่น ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่า Magazine Online เลือกดูตัวอย่างวีดีโอและภาพยนตร์

สำหรับ อังสนา ธงไชย (2542, หน้า 3) กล่าวถึงประโยชน์ในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไว้ดังนี้

1. ติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ รับข่าวสาร (E-mail) ใช้ในการสนทนาแทนโทรศัพท์ (Chat)
2. ใช้ในการรับข้อมูลข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อคิดในด้านต่าง ๆ ผ่านกลุ่มสนทนา (Group Discussion)
3. รับทราบข่าวสารความเป็นไปต่าง ๆ เช่น การพักผ่อน การกีฬาธุรกิจ และบอกรับข้อมูลข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Publication) ในรูปแบบ หนังสือพิมพ์ วารสาร
4. ใช้สืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดทั่วโลก
5. ใช้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์หรือศูนย์คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้งานด้านอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีใช้
6. ใช้บริการทางธุรกิจจากผู้ขายบริการด้านต่าง ๆ เช่น ธนาคาร ร้านค้า ร้านอาหาร
7. ใช้ในการเรียนการสอนทางไกล (Distance education) การประชุม และการสัมมนา
8. ใช้เพื่อหาความบันเทิง เช่น เพลง รายการวิทยุ ทีวี ภาพยนตร์ และเล่นเกมส์
9. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ
10. โอนย้ายข้อมูล โปรแกรม

นอกจากนี้ กิดานันท์ มลิทอง (2548) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีใหม่ในการสื่อสารสารสนเทศที่ให้ประโยชน์มากมาย เช่น

1. สนทนากับผู้อื่นที่อยู่ห่างไกลได้ทั้งในลักษณะข้อความและเสียง
 2. ติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วจากการรายงานข่าวของสำนักข่าวที่มีเว็บไซต์อยู่ รวมถึงการพยากรณ์อากาศของเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกล่วงหน้า
 3. ค้นคว้าข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น งานวิจัย บทความในหนังสือพิมพ์ ความก้าวหน้าทางการแพทย์ ฯลฯ ได้จากแหล่งข้อมูลทั่วโลก โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการเดินทาง สามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง
 4. รับส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียเงินค่าไปรษณียากร การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นนอกจากจะส่งข้อความตัวอักษรแบบจดหมายธรรมดาแล้ว ยังสามารถส่งไฟล์ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงไปพร้อมกันได้ด้วย
 5. ร่วมกลุ่มอภิปรายหรือกลุ่มข่าวเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือพูดคุยถกปัญหากับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการขยายวิสัยทัศน์ในเรื่องที่สนใจนั้น ๆ
 6. อ่านบทความเรื่องราวที่ลงในนิตยสารหรือวารสารต่าง ๆ ได้ฟรี โดยมีทั้งข้อความและภาพประกอบ
 7. ถ่ายโอนไฟล์ข้อความ ภาพ และเสียงจากที่อื่น ๆ รวมถึงถ่ายโอนโปรแกรมต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ที่ขอมให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดโปรแกรมได้โดยไม่คิดมูลค่า
 8. ตรวจสอบราคาสินค้า และสั่งซื้อสินค้าผ่านบัตรเครดิตได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปห้างสรรพสินค้า
 9. แข่งขันเกมกับผู้อื่นได้ทั่วโลก
 10. ติดประกาศข้อความที่ต้องการให้ผู้อื่นทราบได้อย่างทั่วถึง
 11. ให้เสรีภาพในการสื่อสารทุกรูปแบบแก่บุคคลทุกคน
- ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมีมากมายมหาศาล จนอาจกล่าวได้ว่าในยุคต่อไปจะไม่มีคอมพิวเตอร์เครื่องไหนทำงานโดยไม่เชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ต และบริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตก็ต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ในการศึกษาที่จะได้รับผลดีจากการพัฒนาไปด้วยเช่นกัน

ข้อดีและข้อจำกัดของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีในการสื่อสารสารสนเทศที่มีทั้งข้อดีซึ่งเป็นประโยชน์ และข้อจำกัดบางประการ (กิดานันท์ มลิทอง, 2548, หน้า 247 – 248) ดังนี้

ข้อดีของอินเทอร์เน็ต

1. สนทนากับผู้อื่นที่อยู่ห่างไกลได้ทั้งในลักษณะข้อความ ภาพ และเสียง
2. ให้เสรีภาพในการสื่อสารในทุกรูปแบบแก่บุคคลทุกคน
3. ค้นคว้าข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น งานวิจัย บทความในหนังสือพิมพ์ ความก้าวหน้าทางการแพทย์ ฯลฯ ได้จากแหล่งข้อมูลทั่วโลก เช่น ห้องสมุด สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการเดินทางและสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง
4. ติดตามความเคลื่อนไหวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วจากการรายงานของสำนักงานข่าวที่มีเว็บไซต์ทั้งในลักษณะสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ รวมถึงการพยากรณ์อากาศของเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกล่วงหน้าด้วย
5. รับส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียเงินค่าไปรษณียากร ถึงแม้จะเป็นการส่งข้อความไปต่างประเทศก็ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มขึ้นเหมือนการส่งจดหมาย การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นนอกจากจะส่งข้อความตัวอักษรแบบจดหมายธรรมดาแล้ว ยังสามารถส่งไฟล์ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงพร้อมกันไปได้ด้วย
6. ถ่ายโอนไฟล์ข้อความ ภาพ และเสียงจากที่อื่น ๆ รวมถึงและถ่ายโอนโปรแกรมต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ที่ขอมให้ผู้ใช้บรรจุลงในโปรแกรมได้โดยไม่คิดมูลค่า
7. ตรวจสอบราคาสินค้าและสั่งซื้อสินค้าได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปห้างสรรพสินค้า
8. แข่งขันเกมกับผู้อื่นได้ทั่วโลก
9. ดิคประกาศข้อความที่ต้องการให้ผู้อื่นได้ทราบอย่างทั่วถึง

ข้อจำกัดของอินเทอร์เน็ต

1. อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ทุกคนจึงสามารถสร้างเว็บไซต์หรือดิคประกาศข้อความได้ทุกเรื่อง บางครั้งข้อความนั้นอาจจะเป็นข้อมูลที่ผิดหรือไม่ได้รับการรับรอง เช่น ข้อมูลด้านการแพทย์หรือผลการทดลองต่าง ๆ จึงเป็นวิจาร์ณญาณของผู้อ่านที่จะต้องไตร่ตรองข้อความที่อ่านนั้นด้วยว่าควรเชื่อถือได้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
ห้องสมุดแห่งชาติ	
วันที่.....	25 ก.ค. 2555
เลขทะเบียน.....	247922
เลขเรียกหนังสือ.....	

2. อินเทอร์เน็ตมีโปรแกรมและเครื่องมือในการทำงานมากมายหลายอย่าง เช่น การใช้เทเลเน็ตเพื่อการติดต่อระยะไกล หรือการใช้โปรแกรม Microsoft's Net Meeting ในการสนทนาสด หรือประชุมทางไกล ฯลฯ ดังนั้นผู้ใช้งานจึงต้องศึกษาการใช้งานเสียก่อนจึงจะสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. นักเรียนและเยาวชนอาจติดต่อกับโปรแกรมในเว็บไซต์ที่ไม่เป็นประโยชน์ หรืออาจชั่วร้ายจนทำให้เป็นอันตรายต่อตนเองและสังคม

4. มีการเล่นเกมนบนอินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลายอันอาจทำให้เด็กหมกมุ่นในการเล่นจนเสียเวลาในการเรียน

ความหมายของข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข่าวที่ทันสมัยและช่วยให้รับรู้ข่าวสารข้อมูลที่เกิดขึ้นในมุมต่าง ๆ ของโลกได้รวดเร็วกว่าสื่ออื่น ๆ อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลแหล่งใหญ่ที่สุดในโลกเป็นที่รวมทั้งการให้บริการและเครื่องมือสืบค้นข้อมูลหลายประเภท ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตไว้ ดังนี้

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ฯลฯ ซึ่งยังเป็นข้อมูลดิบ มีการเก็บรวบรวมเอาไว้แล้ว ใช้ตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ทำความหมายแทนสิ่งเหล่านั้น และยังไม่มีการประมวลผล ไม่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถเรียกใช้ประโยชน์ได้ในภายหลัง ข้อมูลจึงจำเป็นต้องเป็นข้อมูลที่ตีความถูกต้อง แม่นยำ การจัดเก็บข้อมูลที่ดี จะต้องมีการกำหนดรูปแบบของข้อมูลให้มีลักษณะง่ายต่อการจัดเก็บและมีรูปแบบเดียวกัน และไม่ควรมีการเก็บที่ซ้ำซ้อน (pirun.ku.ac.th, ระบบออนไลน์, 2553) ส่วน เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, หน้า 313) กล่าวว่า ข้อมูลสามารถรับส่งแลกเปลี่ยนกันได้ซึ่งมีทั้งข้อมูลในรูปแบบของตัวอักษร ข้อมูลภาพ และเสียงหรือเรียกว่าเป็นสื่อแบบประสม (Multimedia) มีหลากหลายประเภททั้งที่เป็นเนื้อหาความรู้ที่เป็นวิชาการและสาระด้านบันเทิง นอกจากนี้ Kristen Nelson (สนธิดา เกษุวงศ์, แปล, 2546, หน้า 103) ได้กล่าวถึงข้อมูลว่า ข้อมูลมีจำนวนมากมายและหลากหลาย ซึ่งอยู่ในรูปของตัวหนังสือ รูปภาพ วิดิทัศน์ และเสียงต่างๆ สำหรับคำว่า สาร ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 9) อธิบายว่า สาร หมายถึง เรื่องราวอันมีความหมาย ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้ได้ จากแหล่งต่าง ๆ ในองค์ประกอบของการสื่อสาร สารเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสื่ออย่างแยกไม่ได้ เพราะถ้าไม่มีสื่อ สารก็มิอาจแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้ได้

ในขณะที่ เสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 5) กล่าวว่า สาร (Message) คือ เรื่องราวสื่อสารมีความหมาย เฉพาะในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ที่เป็นกระบวนการที่ ผู้ส่งสารจะส่งออกไปให้ผู้อื่นได้รับรู้ทำให้เกิดปฏิกิริยาได้ตอบ นอกจากนี้ พิศมัย อำไพพันธุ์ (2548, หน้า 93) ให้ความหมายของสารไว้ว่า สาร หมายถึง ความหมายโดยรวมของเรื่องราวที่ผู้เขียนสื่อไว้ในทุกองค์ประกอบของเรื่อง ส่วน คนยา วงศ์ระชะชัย (2542, หน้า 77) ได้กล่าวถึงความหมายของ ข่าวไว้ว่า ข่าว คือ เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่น่าสนใจ โดยไม่มีการแสดงความคิดเห็น เถกเถียงการ พิจารณาว่าเหตุการณ์ใดควรเป็นข่าวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสำคัญ และความน่าสนใจของเหตุการณ์ นั้น เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นข่าวทั้งในและนอกประเทศ มีทั้งข่าวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา สังคม กีฬา บันเทิง ฯลฯ ข่าวแต่ละข่าวประกอบด้วย หัวข่าว ความนำ ส่วนเชื่อม และ เนื้อเรื่อง

สรุปแล้วความหมายของข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต คือ เรื่องราวอันมีความหมาย ที่มนุษย์รับรู้ได้จากรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ตัวเลข ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งมีการรวบรวมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถเรียกใช้หรือค้นหาข้อมูลข่าวสารได้จากระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ประเภทข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีอยู่หลายรูปแบบ ดังที่ ถนอมพร ต้นพิพัฒน์ (2539, หน้า 3) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเป็นรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง โดยข้อมูลในเว็บจะอยู่ในลักษณะของ ไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia) คือมีการเชื่อมโยงของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันเอาไว้โดยที่ข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องมาจากแหล่งเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เสนีย์ แสงดี (2542, หน้า 35) ที่กล่าวไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเป็นได้ ทั้งรูปภาพ ตัวอักษร เสียง สำหรับ ดัน คัมพ์สทริวงส์ และคณะ (2539, หน้า 19) ได้แยกประเภทของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตตามประโยชน์การใช้งาน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาเป็นข้อมูลทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม ศิลปกรรม สังคมศาสตร์ กฎหมายและอื่น ๆ ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ภาพและเสียง หรือแม้แต่มัลติมีเดียต่าง ๆ
2. ด้านธุรกิจและการค้า เป็นข้อมูลเชิงพาณิชย์ เช่น แคตตาล็อกอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับให้ลูกค้าเลือกซื้อสินค้า หรือการให้ข่าวสารใหม่ ๆ แก่ลูกค้า
3. ด้านบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจหรือสันทนาการ จะเป็นข้อมูลที่เลียนแบบ มาจากวารสารต่าง ๆ ที่เรียกว่าเป็น magazine แบบ online รวมถึงหนังสือพิมพ์และข่าวสารอื่น ๆ โดยมีภาพประกอบบนจอคอมพิวเตอร์เหมือนกับหนังสือปกติที่เราดูอยู่ทุกวัน

ในขณะที่ อังสนา ธงไชย (2542, หน้า 3) ได้กล่าวถึงประเภทของข้อมูลไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลข่าวสารแบบตัวอักษร (Text) เป็นข้อมูลที่เป็นเรื่อง ข่าวสารต่าง ๆ ในรูปข้อความคล้ายหนังสือ วารสาร ข่าวสารต่าง ๆ โดยข้อมูลที่ปรากฏสามารถเปิดอ่านได้ที่ละหน้า
2. ข้อมูลข่าวสารแบบกราฟฟิก (Graphic) คือ ข้อมูลที่เป็นรูปภาพ
3. ข้อมูลข่าวสารรูปแบบเสียง (Sound)
4. ข้อมูลข่าวสารแบบสื่อประสม (Multimedia) คือ ข้อมูลที่มีทั้งตัวอักษร รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว

5. ข้อมูลลักษณะ Hypermedia ลักษณะของข้อมูลคือ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏขณะเปิดอ่าน ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงไปยังข่าวสารหรือข้อความที่ต้องการทราบอื่น ๆ ได้ทุกขณะ ที่อ่านข่าวสารนั้น ๆ และกลับมายังข้อมูลเดิมเมื่อต้องการ ได้ทุกขณะเช่นกัน บางครั้งเรียกว่าระบบสืบค้นข่าวสารแบบไฮแมงมุม หรือ World Wide Web เรียกย่อว่า WWW ข้อมูลที่ปรากฏเป็นได้ทั้งข้อมูลชนิดตัวอักษร รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว

นอกจากนี้ แหล่งข้อมูลและสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังมีมากมายหลายรูปแบบ ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูล ร้านจำหน่ายหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งแหล่งข้อมูลที่มาจากอินเทอร์เน็ตด้วย ในโลกของอินเทอร์เน็ตข้อมูลมีมากมาย ซึ่งสามารถแยกข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ (pirun.ku.ac.th, ระบบออนไลน์, 2553) คือ

1. ข้อมูลทางการศึกษา

อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่กว้างขวางและสมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากมีแหล่งความรู้จำนวนมากที่เราสามารถค้นหาและศึกษาได้อย่างเต็มที่ด้วยตนเอง มีการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเป็นอย่างมาก มีการสร้างฐานข้อมูลทางการศึกษาไว้มากมาย บุคคลที่สนใจหรือต้องการจะอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหารายละเอียดได้

ประเภทข้อมูลทางการศึกษา เช่น

1. บทความทางวิชาการ
2. บทเรียนออนไลน์
3. ข้อมูลของสถานศึกษา
4. งานวิจัย วิทยานิพนธ์
5. ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์
6. ข้อมูลเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐ

2. ข้อมูลด้านธุรกิจ

การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) โดยความหมายของ E-commerce นั้น หมายถึง การดำเนินกิจการเชิงพาณิชย์โดยผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและครอบคลุมทั่วโลก คือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันประชาชนทั่วโลกได้ใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลายรวมทั้งในประเทศไทยด้วย โดยใช้ช่องทางในการขายสินค้า ชำระค่าสินค้า เผยแพร่ข่าวสารขององค์กร โฆษณา ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากอินเทอร์เน็ตจะเปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง

ข้อมูลทางด้านธุรกิจสามารถแยกออกได้เป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงแรม
2. กีฬาท่องเที่ยว
3. คอมพิวเตอร์ / ซอฟต์แวร์ / ฮาร์ดแวร์
4. การจัดทำโฮมเพจ
5. บันเทิงและข่าว
6. อิเล็กทรอนิกส์
7. ธนาคารและสถาบันการเงิน
8. หนังสือและโฆษณา
9. ของขวัญและของขวัญ
10. อัญมณี

สรุปได้ว่า ข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ต แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลด้านการศึกษาและด้านธุรกิจ ซึ่งนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลข่าวสารแบบตัวอักษร แบบกราฟฟิก แบบเสียง แบบสื่อประสม และลักษณะ Hypermedia คือ ข้อมูลที่เป็นได้ทั้งข้อมูลชนิดตัวอักษร รูปภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว

คุณสมบัติของข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลที่ดีจำเป็นต้องมีความพยายามและตั้งใจดำเนินการ ดังนั้น การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี ข้อมูลจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน ดังนี้ (pirun.ku.ac.th, ระบบออนไลน์)

1. ความถูกต้อง ข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นจะต้องมีความถูกต้องในทุกส่วน หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วข้อมูลเหล่านั้นเชื่อถือไม่ได้จะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก โดยปกติความคิดพลาดของสารสนเทศส่วนใหญ่มาจากข้อมูลที่ไม่มีความถูกต้อง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากคนหรือเครื่องจักร

2. ความรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน การได้มาของข้อมูลจำเป็นต้องให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ มีการตอบสนองต่อผู้ใช้ได้เร็ว ตีความหมายสารสนเทศได้ทันต่อเหตุการณ์หรือความต้องการ สามารถนำมาใช้ได้ทันที

3. ความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์ของสารสนเทศขึ้นอยู่กับกระบวนการรวบรวมข้อมูล และวิธีการทางปฏิบัติด้วย ในการดำเนินการจัดทำสารสนเทศต้องสำรวจและสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่งอย่างเหมาะสม

4. ความชัดเจนและกะทัดรัด การจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากจะต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมาก จึงจำเป็นต้องออกแบบโครงสร้างข้อมูลให้กะทัดรัด สื่อความหมายได้

5. มีแหล่งที่มา ข้อมูลจะต้องมีการบอกถึงแหล่งที่มา สามารถตรวจสอบได้ และมีหลักฐานอ้างอิง

6. ความสอดคล้อง ความต้องการเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของหน่วยงานและองค์กร คุณภาพการใช้ข้อมูล ความลึกหรือความกว้างขอบเขตของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการ และต้องมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัจจุบันและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

การใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

Schemar (2003, ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึงการอ่านจากอินเทอร์เน็ตว่า ทักษะที่จำเป็นต่อการทำเข้าใจบทอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทอ่านที่เป็นแบบอธิบายนั้นจะถูกนำมาใช้เมื่อผู้อ่านค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งผู้อ่านจะต้องทำการสำรวจบทอ่านทั้งหมด และมีการนำความรู้เกี่ยวกับกระบวนการอ่านมาประยุกต์ใช้กับบทอ่านในรูปแบบไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext Format) ซึ่งมีการเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ ของบทอ่านโดยใช้ตัวเชื่อมโยง (Link) หัวเรื่อง (Headings) ไอคอน (Icons) และรูปภาพต่าง ๆ (Graphics) อย่างไรก็ตาม การอ่านจากอินเทอร์เน็ตก็มีการประยุกต์ใช้กลวิธีการอ่านที่คล้ายคลึงกับกลวิธีที่ใช้กับการอ่านจากบทอ่านที่เป็นสิ่งพิมพ์เช่นกัน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้อ่านบทอ่านจากอินเทอร์เน็ตที่เป็นวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง Schemar (2003, ระบบออนไลน์) พบว่า ผู้อ่านเหล่านี้มีการประยุกต์ใช้กลวิธี เพื่อความเข้าใจการอ่านเข้ากับการอ่านบทอ่านจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา มีวิธีดังนี้

1. การกระตุ้นความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) โดยผู้อ่านพยายามคิดถึงความรู้เดิมของตนที่เคยเรียนมาเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิมพ์คำสำคัญในการค้นหาข้อมูล

2. การตรวจสอบความเข้าใจ (Monitor Comprehension) เมื่อผู้อ่านพบข้อมูลที่ต้องการบนอินเทอร์เน็ต ผู้อ่านจะเริ่มค้น โดยการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญของบทอ่าน เมื่อพบคำข้อความที่น่าจะเป็นตัวชี้แนะเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการค้นหาผู้อ่านจะย้อนกลับไปอ่านบทอ่าน โดยให้ความสำคัญกับรายละเอียดในบทอ่านมากขึ้น

3. การปรับความเข้าใจ (Repair Comprehension) ผู้อ่านจะใช้กลวิธีโดยการกลับมาอ่านซ้ำอีกครั้ง เมื่อการอ่านอย่างคร่าว ๆ ในครั้งแรกยังไม่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของบทอ่านได้ชัดเจน

4. การกำหนดแนวคิดสำคัญของเรื่อง (Determine Important Ideas) ผู้อ่านมีการใช้คำสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเว็บไซต์ที่จะอ่าน และรายละเอียดต่าง ๆ ของแต่ละเว็บไซต์ รวมทั้งเลือกอ่านว่าควรอ่านอย่างคร่าว ๆ หรืออ่านอย่างละเอียด การกำหนดคำสำคัญนี้จะเป็นการวางแผนความคิดของผู้อ่านในการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

5. การสรุปความ (Synthesize) ผู้อ่านมีการหยุดอ่านเป็นช่วง ๆ เพื่อสรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านบนอินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยยืนยันความเข้าใจในการอ่านของตนเอง

6. การอนุมาน (Draw Inferences) ผู้อ่านมีการอนุมานเมื่ออ่านจากอินเทอร์เน็ต โดยการตัดสินใจว่าเว็บไซต์ที่ตนกำลังอ่านมีข้อมูลไม่ตรงกับที่ตนต้องการ ผู้อ่านจะอ่านอย่างคร่าว ๆ และให้ข้อสรุปอย่างรวดเร็วว่าจำเป็นต้องค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์อื่น ๆ ต่อไป

7. การตั้งคำถาม (Ask Questions) ผู้อ่านจะตั้งคำถามให้กับตนเองระหว่างการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบความเข้าใจของบทอ่านนั้น ๆ และเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ ของบทอ่านได้

สำหรับ นุปผชาติ ทฬัทธิกรณ์ (2551, หน้า 56) กล่าวว่า การนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษา ทำให้บทบาทของครูเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากการเป็นผู้สอนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดมาเป็นผู้สร้าง ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้คำแนะนำ และผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ส่งเสริมความสามารถในการใช้สารสนเทศ และปลูกฝังการทำงานและการปฏิบัติงานร่วมกันของนักเรียน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของครูในการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนมีดังนี้

1. เป็นผู้ช่วยเหลือนักเรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและสารสนเทศ

2. เปิดใจกว้างและวิพากษ์ความคิดอย่างมีอาชีพ

3. ให้ความร่วมมืออย่างกระตือรือร้น และเป็นผู้ประสานงาน

4. เป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้

นอกจากนี้ Kristen Nelson (สนธิดา เกษุรวงศ์, แปล, 2546, หน้า 114 - 115) กล่าวว่า ครูสามารถสอนนักเรียนให้รู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตได้ดังนี้

1. แนะนำให้นักเรียนรู้จักทักษะการเข้าถึงข้อมูล ดังนี้
 - 1.1 รู้ว่าเมื่อใดมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูล (ความเข้าใจ)
 - 1.2 ค้นหาและระบุข้อมูลที่ต้องการ (ความเข้าใจและการวิเคราะห์)
 - 1.3 วิเคราะห์ข้อมูล (การวิเคราะห์และประเมินผล)
 - 1.4 เรียบเรียงและจัดระบบข้อมูล (การประยุกต์ใช้)
 - 1.5 ใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหา (การสังเคราะห์)
 - 1.6 แสดงผลงาน และประเมินผล (การประยุกต์และการประเมิน)
 2. แสดงตัวอย่างวิธีการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต
 3. ให้โอกาสนักเรียนทบทวนและฝึกฝนทักษะการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตภายในบริบทของหัวข้อที่กำลังศึกษา
 4. ควบคุมดูแล ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนอย่างระมัดระวังในช่วงเวลาแรกเริ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตามลำดับขั้น
 5. เริ่มต้นด้วยการฝึกฝนแบบฝึกหัดอย่างง่าย แล้วค่อย ๆ เจียดไปสู่การเรียนการสอนและการฝึกที่ซับซ้อนขึ้น
- การเรียนรู้และการอ่านจากอินเทอร์เน็ตนั้น นอกจากผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตแล้ว ผู้อ่านยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการอ่าน โดยใช้ความรู้เดิมเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ และรูปแบบของบทอ่านด้วย เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการแสวงหาความรู้ และการดำรงชีวิต ที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดและความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ศิริพร ลิ้มตระการ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าในขณะ ที่อ่าน สมอของผู้อ่านจะต้องคิดตามผู้เขียนหรือตีข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า เป็นลำดับขั้น ที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสาร

ที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้ ส่วน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, หน้า 10) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความที่พิมพ์ หรือเขียนขึ้นมา สำหรับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่าน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในขณะที่ สมชาย หอมยก (2550, หน้า 37) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้หรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือถ้อยคำที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงเครื่องหมายและภาพต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารประสงค์ให้ผู้รับสารได้รับรู้หรือเข้าใจด้วย ในขณะที่ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551, หน้า 29) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่าน เป็นการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่ตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระเรื่องราวที่อ่าน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นอกจากนี้นักการศึกษาชาวต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงการอ่านไว้คือ Mortimer J. Adler (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543, หน้า 529) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการตีความหมายหรือสร้างความเข้าใจจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น นอกจากนี้ Edgar Dale (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543, หน้า 529) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการค้นหาความหมายจากสิ่งพิมพ์ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจความคิดนั้น ๆ ด้วย

สรุปแล้วความหมายของการอ่านคือ การเข้าใจความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้อ่านจะต้องแปลความหมายโดยใช้ประสบการณ์เดิมให้เข้าใจสิ่งที่อ่านหรือใกล้เคียงกับความเข้าใจของผู้เขียน อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร และการเรียนรู้

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่ง ทำให้นักศึกษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะปัจจุบันที่มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ดังที่ ศิริพร ลิ้มตระกูล (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542, หน้า 6) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการอ่าน ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านฝึกการคิดและสร้างจินตนาการ ได้เองขณะอ่าน

3. การอ่านส่งเสริมให้มีสมมติ มีสมาธิมากกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น เพราะขณะที่อ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ความ

4. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตัวของตัวเองในขณะที่อ่าน สามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้

ในขณะที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่าน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่าน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่าน ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 7) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ

2. การอ่านเป็นเครื่องช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางาน

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองที่ง่ายที่สุด และได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

ความเป็นจริงการอ่านไม่ได้มีความสำคัญต่อนักเรียนหรือนักศึกษาเท่านั้น แต่บุคคลทั่วไปก็อาจแสวงหาความรู้ได้ด้วยการอ่าน การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้

มาก และถ้านำความรู้ที่นำมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องที่ควรอย่างรวดเร็ว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546, หน้า 1)

จากความสำคัญของการอ่านจะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่านแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการศึกษา ความสนใจ และความต้องการอันเป็นพื้นฐาน และความต้องการ โดยเฉพาะของมนุษย์ ตลอดจนการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ดังที่ ฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2542, หน้า 23 - 25) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านของแต่ละคนจะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. อ่านเพื่ออยากรู้อยากเห็น และรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์
 2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา
 3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่
 4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน หรือเพื่อประโยชน์ด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ
 5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ
 6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ
 7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ
 8. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน แก้เหงา หรือเพื่อฆ่าเวลา
 9. อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 10. อ่านเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ
 11. อ่านเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
- และในปีเดียวกันนี้ ศิริพร ลิ้มตระการ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542, หน้า 7) ได้แบ่งจุดประสงค์ของการอ่านไว้กว้าง ๆ ดังนี้

1. อ่านเพื่อรู้ข่าวสาร เป็นการอ่านเพื่อความรู้ ควรอ่านให้ได้ปริมาณมากที่สุด และในบางครั้งก็ต้องอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ด้วย เพื่อจะได้เข้าใจเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ รอบด้าน ขณะอ่านต้องคิดว่าอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร มีอะไรที่ควรทราบเพิ่มเติมอีกบ้าง ตัวอย่างหนังสือ

ที่ให้ข่าวสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ วารสารวิชาการหรือกึ่งวิชาการ อนุสารหรือจุลสาร นอกจากนี้ยังรวมถึงการอ่านตารางเวลา ประกาศต่าง ๆ หรือโฆษณาอีกด้วย

2. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อศึกษาเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร การเรียนการสอนหรือเพื่อความรู้ทั่วไป เช่น ตำราเรียน ตำราวิชาการต่าง ๆ สารคดี เป็นต้น

3. อ่านเพื่อประกอบอาชีพ เป็นการอ่านข่าวสารหรือสารคดีในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพให้ดียิ่งขึ้น ผู้ที่ประกอบกิจการงานควรศึกษาหาความรู้จากข้อเขียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานอาชีพที่กระทำอยู่

4. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดและหาความสุขให้แก่ชีวิต เช่น อ่านนวนิยาย เรื่องสั้น โคลงกลอนต่าง ๆ การสอนเล่นเกมใหม่ ๆ ตอบปริศนาอักษรไขว้ หรือกิจกรรมที่สนุกสนานบางอย่าง

5. อ่านเพื่อบำบัดความทุกข์ใจ ในบางครั้ง ปัญหาในชีวิตของคนเราก็ก่อกำใจได้ยาก วิธีหนึ่งที่จะช่วยคลายทุกข์ลงได้คืออ่านหนังสือที่จะช่วยบำบัดความทุกข์ใจ เช่น หนังสือเกี่ยวกับศาสนา คำสอน จิตวิทยา หนังสือประเภทให้กำลังใจในการต่อสู้ชีวิต เป็นต้น

ขณะที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 5 – 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการอ่านตามแนวคิดของ Clifford L. Bush และ Mildred H. Huebner ไว้ดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ เช่น รัก ชอบ โกรธ เสียใจ และดีใจ
 2. ช่วยให้เกิดความเข้าใจความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของอารมณ์หรือความรู้สึกที่ต้องการ
 3. ติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
 4. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
 5. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
 6. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 7. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
 8. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ
 9. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือน แต่สามารถหาประสบการณ์ได้จาก
- การอ่าน
10. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน
 11. มีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนาโต้ตอบ
- กับผู้อื่น
12. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน

13. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ ๆ
14. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
15. เป็นการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
16. เปิดเผยความลึกกลับในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน
17. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
18. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
20. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเรื่อง

ส่วนตัว

21. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
22. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่นมาก

ยิ่งขึ้น

23. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้

กว้างขวางขึ้น

24. ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างไกลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า 36) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการอ่าน

ไว้ว่านอกจากจะช่วยให้มีสมาธิ ซึ่งจะทำให้อ่านเร็วและจำได้ด้วยแล้ว ยังช่วยในการเลือกสาร
 สื่อการอ่านเพื่ออ่านด้วย ความมุ่งหมายที่สำคัญ ได้แก่ การอ่านเพื่อการศึกษา การอ่านเพื่อความคิด
 การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และการอ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์
 สำหรับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 8) ได้กล่าว การอ่านจากหนังสือและสื่อ
 แต่ละครั้งของแต่ละคนจะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป อาจจำแนกได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. การอ่านหาความรู้ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดี
 ทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านจากหนังสือที่มี
 สาระเดียวกันควรอ่านจากผู้เขียนหลาย ๆ คน เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของเนื้อหา
 ผู้อ่านจะได้มีมุมมองที่กว้างขึ้น มีความรอบรู้ได้แนวคิดที่หลากหลาย และไม่ควรอ่านเฉพาะใน
 เนื้อหาวิชาที่ตนชอบเท่านั้น ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนำไปช่วยเสริม
 วิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว
 นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง
 แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย การอ่านประเภทนี้มีข้อควรระวังว่าปัจจุบัน

หนังสือบางชนิด มีเนื้อหาสาระและรูปภาพที่ขัดต่อวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของไทย ผู้อ่านจึงควรพิจารณาเลือกให้ดี

3. การอ่านเพื่อทราบข่าวสาร ความคิด ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ข่าว รายงานการประชุม ข้อควรระวังในการอ่านประเภทนี้ คือ ผู้อ่านมักเลือกอ่านเรื่องที่สอดคล้องกับความคิดและความชอบของตน จึงทำให้ปิดกั้นการรับรู้และแนวคิดด้านอื่น ๆ ดังนั้น ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลาย ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นอันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการพิจารณา วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่เจาะจง แต่เป็นการอ่านเป็นครั้งคราวในเรื่องที่ตนสนใจอยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากกา การอ่านสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อความรู้อ่านไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่านสู่การอ่านวิเคราะห์ และคิดวิเคราะห์ บางครั้งก็อ่านเพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านทุกครั้งผู้อ่านควรมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ซึ่งโดยทั่วไป การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อความรู้ เพื่อความบันเทิง และเพื่อทราบข่าวสาร ความคิด เพื่อแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือเพื่อจะนำไปพัฒนาความรู้ ตลอดจนความรู้สึกรับรู้บุคลิกภาพและการปรับตัว ดังคำกล่าวที่ว่า “อ่านหนังสือเปิดความคิด ชีวิตเปลี่ยน” นั่นเอง

องค์ประกอบในการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การอ่านที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านสังคม องค์ประกอบทางด้านความพร้อม และองค์ประกอบทางด้านโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 1 - 2) ที่กล่าวว่า ก่อนที่จะสอนหรือฝึกให้เด็กอ่านไม่ว่าจะเป็นอ่านคล่อง อ่านเก่ง และอ่านเป็น ควรศึกษาองค์ประกอบซึ่งจะส่งผลต่อการอ่าน ดังนี้

1. ระดับสติปัญญา เด็กมีสติปัญญาไม่เท่ากัน ย่อมมีผลอย่างยิ่งต่อการอ่าน จึงไม่ควรเน้นให้อ่านได้เท่ากันในเวลาเดียวกัน

2. วุฒิภาวะและความพร้อม การอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบย่อย ๆ เช่น ทักษะการใช้สายตา การใช้จังหวะเกี่ยวกับการออกเสียง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นสอนอ่าน

3. แรงจูงใจ แรงจูงใจมีทั้งภายนอกและภายใน ภายนอก ได้แก่ พ่อ แม่ ครู ภายใน ได้แก่ การค้นพบด้วยตัวเองว่าชอบหรือไม่อย่างไร

4. สภาพร่างกาย สภาพร่างกายที่สมบูรณ์จะช่วยให้สุขภาพจิตดี ร่างกายแข็งแรง มีความกระตือรือร้นมากกว่าร่างกายที่อ่อนแอ และเจ็บป่วย

5. สภาพอารมณ์ อารมณ์ที่มั่นคงสม่ำเสมอ ใจแจ่มใส ไม่มีแรงกดดันจากความคาดหวังของครูหรือผู้ปกครองจะทำให้เด็กอ่านได้ดี

6. สภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการอ่านสูงมาก เช่น บุคคลใกล้ชิดชอบอ่าน ที่โรงเรียนมีหนังสือให้อ่าน มีห้องสมุดที่นำเข้าไปศึกษาค้นคว้า มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจและเหมาะสมกับความพร้อมของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

7. การวางแผนการอ่านให้เด็ก นอกจากวิธีสอนและสื่อแล้ว การวางกำหนดการอ่านให้อ่านก็มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านให้มากกว่าเดิม

นอกจากองค์ประกอบข้างต้น จะมีส่วนช่วยให้การอ่านประสบความสำเร็จแล้ว การเลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้การอ่านมีความหมายมากขึ้น โดยเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมดังนี้

1. อ่านคร่าว ๆ เป็นการอ่านเพื่อสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่ จะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ และอ่านบางตอนเพื่อคู่จำนวนและข้อความ

2. อ่านเก็บแนวคิด เป็นการอ่านเพื่อต้องการอ่านสรุปสาระสำคัญของข้อความ

3. อ่านแบบตรวจตรา เป็นการอ่านเฉพาะส่วนสำคัญที่ต้องการเป็นหลัก

4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้น ๆ ต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอนตั้งแต่ต้นจนจบให้ได้ความครบถ้วน

5. อ่านเชิงวิเคราะห์ หรืออ่านตีความ เป็นการอ่านที่ต้องใช้วิธีอ่านอย่างศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย โดยอ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้น มีเนื้อหาและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

6. อ่านเก็บข้อมูล เป็นการอ่านหนังสือหรือเอกสารหลาย ๆ เรื่อง เพื่อค้นหาข้อมูลเรื่องเดียวกันจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อคัดเลือก เปรียบเทียบ และนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไป

7. อ่านโดยใช้วิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องอาศัยวิธีการทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดปัญญาสันนิษฐานหาเหตุผลได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการอ่านต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ ตัวผู้อ่านต้องมีความรู้ทางด้านภาษา และมีนิสัยรักการอ่านเป็นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายใน

การอ่าน สามารถตีความหมายจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลอื่นได้

ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านเป็นความสามารถในการรับสารจากสื่อต่าง ๆ เข้าใจและตีความหมายได้อย่างถูกต้อง การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมากอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศหลายประเภท ถ้าไม่อ่านหรืออ่านไม่ออกจะทำให้เป็นคนล้าสมัยไม่ฉลาดรอบรู้ ไม่มีความสามารถในการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะไม่อาจปรับตัวหรือพัฒนาตนเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ มักจะถูกหลอกลวงชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียได้ง่าย การอ่านมีประโยชน์ช่วยทำให้เป็นคนเฉลียวฉลาด มีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดสร้างสรรค์ การอ่านจะช่วยให้รู้จักนำความรู้มาพัฒนาอาชีพ การศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นการอ่านยังทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความตื่นตัว สนุกสนานจากการอ่าน ไม่รู้สึกเหงาหรือเบื่อหน่ายทำให้คลายเครียดได้ และสำหรับผู้สูงอายุ การอ่านจะมีประโยชน์ช่วยลับสมอง ทำให้สมองได้ทำงานอยู่ตลอดเวลา ช่วยป้องกันโรคสมองเสื่อมได้เป็นอย่างดี (ฉวีวรรณ อุทกานันท์, 2542, หน้า 21 - 22)

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 7 - 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาสติปัญญา ให้เกิดความรู้ ความฉลาด เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในชีวิตจิตใจ
2. ทำให้มีความรู้ในวิชาด้านต่าง ๆ อาจเป็นความรู้ทั่วไปหรือความรู้เฉพาะด้านก็ได้ เช่น การอ่านตำราแขนงต่าง ๆ หนังสือคู่มือ หนังสืออ่านประกอบในแขนงวิชาต่าง ๆ
3. ทำให้รอบรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านจากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ การอ่านสื่อเหล่านี้นอกจากจะทำให้รู้ทันข่าวสารบ้านเมืองและสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศแล้ว ยังจะได้ทราบข่าวกีฬา ข่าวกันเทิง บทความ วิจัย คอลัมน์ โฆษณาสินค้าต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับความเป็นอยู่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมของตนในขณะนั้น ๆ
4. ทำให้ค้นหาคำตอบที่ต้องการได้ การอ่านหนังสือจะช่วยตอบคำถามที่เราข้องใจสงสัย ต้องการรู้ได้ เช่น อ่านพจนานุกรมเพื่อหาความหมายของคำ อ่านหนังสือกฎหมายเมื่อต้องการรู้ข้อปฏิบัติ อ่านหนังสือคู่มือแนะนำวิธีเรียนเพื่อต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นต้น

5. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาดี น่าอ่าน น่าสนใจ ย่อมทำให้ผู้อ่านมีความสุข ความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์คล้อยตามอารมณ์ของเรื่องนั้น ๆ ผ่อนคลาย ความตึงเครียด ได้ข้อคิด และยังเป็นการยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้นได้อีกด้วย เช่น อ่านนิทาน นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น เป็นต้น

6. ทำให้เกิดทักษะและพัฒนาการในการอ่าน ผู้ที่อ่านหนังสือสม่ำเสมอเกิด ความชำนาญในการอ่าน สามารถอ่านได้เร็ว เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ง่าย จับใจความ ได้ถูกต้อง เข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่อง และสามารถประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล เช่น การอ่านบทความ บทความ สารคดี เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ

7. ทำให้ชีวิตมีพัฒนาการเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ ก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ ประพฤติดี ประพฤติชอบ ผู้อ่านย่อมมีความรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาก เกิดความรู้ ความคิดที่หลากหลายกว้างไกล สามารถนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติตนให้ชีวิตมีคุณค่าและมีระเบียบแบบแผนที่ดียิ่งขึ้น เช่น การอ่านหนังสือธรรมะ กฎแห่งกรรม ชีวิตประวัติ ผลงานของบุคคลดีเด่น เป็นต้น

8. ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีและเสริมสร้างบุคลิกภาพ ผู้อ่านมากย่อมรู้มาก มีข้อมูลต่าง ๆ สั่งสมไว้มาก เมื่อสนทนากับผู้อื่นย่อมมีความมั่นใจ ไม่ขี้ดขิ้นเพราะมีภูมิความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำแก่ผู้อื่น เช่น การอ่านหนังสือสุขภาพชีวิต นิตยสาร วารสารสุขภาพ เป็นต้น

จากประโยชน์ของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านมีประโยชน์ต่อตนเอง คือ ผู้อ่านจะได้รับความรู้ความเข้าใจ ความบันเทิงจากการอ่าน ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเอง ได้แก่ พัฒนาการศึกษา อาชีพ คุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ คือ การที่ประเทศชาติมีประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถ ย่อมจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์

ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความมุ่งหมายในการอ่าน ผู้อ่านควรรู้ว่าอ่านเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการอ่าน การรู้ความมุ่งหมายในการอ่านนอกจากช่วยให้มีสมาธิ ซึ่งจะทำให้อ่านได้เร็วและจำได้ด้วยแล้ว ในเบื้องต้นยังช่วยในการเลือกสรรสื่อการอ่าน เพื่ออ่านอีกด้วย ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า 37) ได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ว่า หมายถึงการอ่านเพื่อรู้และเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง จนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล เช่น การอ่านบทความ วรรณคดี ข่าว และหนังสือต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา เพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง การถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองออกมาได้จำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้ต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบ และนำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง และประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตครอบครัว ส่วน ชูปะนิย์ นาคทรพรพ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547, หน้า 9) กล่าวถึง การอ่านคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์ คือ การอ่านสารแล้วพิจารณาอย่างรอบคอบว่า ผู้เขียนหนังสือแต่ละเรื่องมีจุดประสงค์หรือเจตนาอย่างไร นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาความหมายของสารคือตีความได้ถูกต้องอีกด้วย ในขณะที่ สมชาย หอมยก (2550, หน้า 40) กล่าวว่า การอ่านวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดทุกตัวอักษร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องแยกแยะได้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็น อะไรถูก อะไรผิด นอกจากนี้ สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ (2551, หน้า 4) ยังได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะทางระบบการคิดที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่จะพิจารณาสิ่งเร้าหรือสารจากการฟัง หรือการอ่าน เพื่อประเมินค่าแล้วสรุปเลือกนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง และเหมาะสม เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และถ่ายทอดองค์ความรู้สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และ ศิวกานต์ ปทุมสูติ (2553) กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์และกลวิธีอ่านเชิงวิเคราะห์สรุปได้ว่า หมายถึง การอ่านเพื่อพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยแยกเป็นส่วน ๆ อย่างใคร่ครวญให้รู้เหตุผลและรู้เรื่องราวของสิ่งหนึ่งสิ่งนั้นอย่างรอบด้านและครบถ้วน

จากความหมายของการอ่านคิดวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์คือ การอ่านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้วสามารถแยกแยะข้อมูล เรื่องราว เหตุการณ์หรือส่วนประกอบของสิ่งหนึ่งที่อยู่รอบตัวออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความจริงหรือความสำคัญในสิ่งนั้น ๆ นำไปใช้แก้ปัญหา ใช้ประเมินค่า ตัดสินใจและใช้สร้างสรรค์สิ่งใหม่

ความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์มีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบันซึ่งมีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายและหลากหลาย ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

สมบัติ การงานารักพงศ์ (2549, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านคิด วิเคราะห์ไว้ว่า โลกปัจจุบันเป็นสังคมแห่งความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลง บุคคลสามารถรับรู้ ข่าวสารทั่วโลกได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น ข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม ตลอดจนแนวความคิดต่าง ๆ จึงถ่ายทอดสู่คนไทยได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ถ้าบุคคลไม่มีทักษะการคิด คิดไม่เป็น อาจทำให้ ตกเป็นเหยื่อของสังคม เหยื่อของเศรษฐกิจ เหยื่อของนโยบาย เหยื่อของการเปลี่ยนแปลง ตามการ เปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วไม่ทัน ไม่สามารถอยู่รอดในสังคมยุคเทคโนโลยีดิจิทัลได้ นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 32) กล่าวว่า การอ่านคิดวิเคราะห์จำเป็นสำหรับ เราทุกคน หากเราต้องการให้จังหวะก้าวของการเรียนรู้จักชีวิตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเป็น ไปด้วยดี อีกทั้ง การวินิจฉัย การประเมิน การตัดสินใจ การวางแผนและคาดการณ์อนาคตต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น ลดโอกาสความล้มเหลวจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด เราจำเป็นต้องพัฒนาทักษะความสามารถใน การอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา และคณะ (2546, หน้า 10) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง สามารถ นำความรู้ต่าง ๆ มาเปรียบเทียบและนำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง และประสบความสำเร็จ ในการทำงาน และชีวิตครอบครัว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์มีความสำคัญต่อมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน หากบุคคลใดมีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แล้ว จะทำให้บุคคลนั้นสามารถวินิจฉัย ประเมิน ตัดสินใจ วางแผนและคาดการณ์อนาคตต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของการอ่านคิดวิเคราะห์

การอ่านคิดวิเคราะห์มีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบันอย่างยิ่ง ดังที่ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 33 - 46) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านคิด วิเคราะห์ สรุปได้ว่า

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ
3. ช่วยในการแก้ปัญหา
4. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ
5. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล
6. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง

นอกจากนี้ เสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 67) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่าน คติวิเคราะห์ไว้ว่า

1. ได้รับประโยชน์ความรู้ทั่วไปว่า สิ่งใดคือข้อเท็จจริง สิ่งใดคือข้อคิดเห็น
2. ทำให้มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ชอบค้นคว้ามีความรู้กว้างขวางขึ้น
3. ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดทรรศนะคติที่ดีต่อการอ่าน
4. เลือกและสามารถใช้วิจารณ์งานในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
5. รู้จักการประเมินค่าในเรื่องที่อ่าน สามารถประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน

จากประโยชน์ของการอ่านคติวิเคราะห์สรุปได้ว่า การอ่านคติวิเคราะห์ช่วยให้เรา รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผล เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบ ะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

กระบวนการอ่านคติวิเคราะห์

การอ่านคติวิเคราะห์ต้องอ่านอย่างพิจารณา ไตร่ตรอง กลับรอก แยกแยะ หาเหตุผล เพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรืองานเขียนนั้น ๆ ได้อันจะส่งผลให้ผู้อ่านเป็นผู้มีเหตุผล มีความรอบรู้ สามารถนำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่ง ชูปะณีษ นาคทรพรพ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2547, หน้า 9 – 10) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านคติวิเคราะห์ไว้ว่า เริ่มต้นด้วยการพิจารณารวมหรือหนังสือแต่ละเรื่องว่ามีรูปแบบอย่างไร ถ้าเป็นร้อยแก้วก็อาจมีรูปแบบเป็นบทความ จดหมาย เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร ฯลฯ ถ้าเป็นร้อยกรองก็อาจมีรูปแบบเป็นกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ หรืออาจแต่งเป็นลิลิต เป็นนิราศ ฯลฯ แล้วแต่กรณี ถัดจากรูปแบบก็พิจารณา เนื้อเรื่อง ถ้าเป็นร้อยแก้วที่มีรูปแบบเป็นบทความก็พิจารณาความคิดและสาระสำคัญว่ามีอะไรบ้าง จัดลำดับไว้อย่างไร ถ้าเป็นเรื่องสั้นก็พิจารณาแยกเนื้อเรื่อง ออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นพฤติกรรมของบุคคลในเรื่อง ฉากและเวลาที่เรื่องราวนั้นเกิดขึ้น ต่อไปก็พิจารณาแต่ละส่วนว่าประกอบกันอย่างไร ขั้นสุดท้าย พิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีอย่างไรในการเขียน หรือประพันธ์เรื่องนั้น ๆ

สำหรับ เสนีย์ แสงดี (2545, หน้า 66) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านคติวิเคราะห์ว่าควรประกอบด้วย

1. จุดประสงค์ในการเขียนของผู้เขียน เช่น ต้องการให้ข้อเท็จจริง ให้ความรู้ เพื่อตั้งคำถาม ให้แง่คิด เพื่อความบันเทิง
2. รูปแบบในการนำเสนอในรูปแบบร้อยแก้วหรือร้อยกรอง
3. ทรรศนะหรือแนวคิดในการแต่ง

4. วิธีนำเสนอในข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

5. กลวิธีในการแต่งซึ่งอาจเป็นเทคนิคเฉพาะของผู้เขียนแต่ละคน

นอกจากนี้ยังได้ให้หลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์งานเขียน โดยทั่วไปไว้ ดังนี้

1. อ่านเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ โดยใช้เหตุผลควบคู่ไปกับ

การพิจารณา

2. อ่านหนังสือหรือความรู้เสริมประกอบ เพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยในการ

ประเมิน

3. ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแยกแยะส่วนประกอบส่วนที่ดีและบกพร่อง

โดยใช้เหตุผล

4. อ่านเรื่องนั้น ๆ จบ สามารถตอบคำถามตนเองได้ว่า ได้ประโยชน์จากเรื่องนี้

อย่างไร

ในขณะที่ กรมวิชาการ (2546, หน้า 209) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ไว้

ดังนี้

1. โครงแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย

เรื่องสั้น บทร้อยกรอง หรือบทความ ข่าวกจากหนังสือพิมพ์

2. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

3. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร หรือระกอบด้วย

อะไรบ้าง

4. พิจารณาให้เห็นว่าผู้เขียนให้กลวิธีเสนอเรื่องอย่างไร

นอกจากนี้ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, หน้า 49) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็น การคิดระดับสูงจึงเป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่ จะคิดให้ชัดเจน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร

3. พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี วิธีการ หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่า จะใช้หลักการใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้นั้นว่า ควรใช้ในการวิเคราะห์ อย่างไร

4. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์เริ่มจากการอ่านแล้ววิเคราะห์ พิจารณา ไตร่ตรอง กลับกรอง แยกแยะหาเหตุผลเพื่อสามารถสรุปความคิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร หรืองานเขียนนั้น ๆ จับใจความสำคัญของเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร จากนั้นใช้ ความรู้และประสบการณ์แยกแยะส่วนประกอบต่าง ๆ รวมทั้งกลวิธีในการเขียนของผู้เขียนเรื่อง นั้น ๆ

การอ่านคิดวิเคราะห์ในชั้นต่าง ๆ

กรมวิชาการ (2546, หน้า 209 - 211) ได้กล่าวถึงการอ่านคิดวิเคราะห์ในชั้นต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. การอ่านวิเคราะห์คำ

การอ่านวิเคราะห์คำ เป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อ่านแยกแยะถ้อยคำในวลี ประโยค หรือข้อความต่าง ๆ โดยสามารถบอกได้ว่าคำใดใช้อย่างไร ใช้ผิดความหมาย ผิดหน้าที่ ไม่เหมาะสม ไม่ชัดเจนอย่างไร ควรจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค

การอ่านวิเคราะห์ประโยค เป็นการอ่านเพื่อแยกแยะประโยคต่าง ๆ ว่าเป็น ประโยคที่ต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้ประโยคผิดไปจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยค ที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงใดหรือไม่ มีหน่วยความคิดในประโยคขาดเกินหรือไม่ เรียงลำดับความ ในประโยคที่ใช้ได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่ ใช้พุ่มเพื่อยโดยไม่จำเป็นหรือใช้รูปแบบประโยคที่สื่อ ความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

3. การอ่านวิเคราะห์ทัศนระของผู้แต่ง

ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบว่าผู้เขียนเสนอทัศนระมีน้ำหนักเหตุผล ประกอบข้อเท็จจริงน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นคนมองโลกในแง่ดีเพียงใด เป็นต้น

4. การอ่านวิเคราะห์รส

การอ่านวิเคราะห์รส หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาถึงความซาบซึ้งประทับใจ ที่ได้จากการอ่าน วิธีการที่จะทำให้เข้าถึงรสอย่างลึกซึ้ง คือการวิเคราะห์รสของเสียงและรสของภาพ

4.1 ด้านรสของเสียง ผู้อ่านจะรู้สึกได้ชัดจากการอ่านออกเสียงดัง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นการอ่านอย่างปกติหรือการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งจะช่วยให้รู้สึกถึงความไพเราะของจังหวะ และ ความเคลื่อนไหว ซึ่งแฝงอยู่ในเสียง ทำให้เกิดความรู้สึกไปตามท่วงทำนองของเสียงสูงต่ำจากเนื้อ เรื่องที่อ่าน

4.2 ด้านรสของภาพ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่อง ในขณะที่เดียวกันทำให้เห็นภาพด้วย เป็นการสร้างเสริมให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมาย การเขียนบรรยายความด้วยถ้อยคำ

ไพเราะ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทำให้เกิดภาพขึ้นในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา การตีความเนื้อหาของข้อความ การอ่านคิดวิเคราะห์ ยังมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา และการตีความเนื้อหาของหนังสือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ขอบเขตของปัญหา มีหลักปฏิบัติดังนี้

5.1.1 จัดประเภทข้อมูลข่าวสารตามชนิดและเนื้อหา ข้อมูลข่าวสารแต่ละประเภทมีวิธีการอ่านต่างกัน ก่อนอ่านต้องวิเคราะห์รู้ว่า ข้อมูลข่าวสารที่อ่านนั้นอยู่ในประเภทใด การแบ่งประเภทจะดูแต่ชื่อเรื่องหรือลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องสำรวจเนื้อหาด้วย อย่างไรก็ตาม ชื่อเรื่องเป็นสิ่งที่แรกที่ใช้เป็นแนวทางได้ เพราะผู้เขียนต้องพยายามตั้งชื่อเรื่องให้ตรงแนวเขียนหรือจุดมุ่งหมายในการเขียนของตนให้มากที่สุด

5.1.2 สรุปให้สั้นที่สุดว่า ข้อมูลข่าวสารที่อ่านนั้นกล่าวถึงอะไร ข้อมูลข่าวสารที่ดีทุกเรื่องต้องมีเอกภาพ มีการจัดองค์ประกอบของส่วนย่อยอย่างเป็นระเบียบ ผู้อ่านต้องพยายามสรุปภาพดังกล่าวออกมาเพียง 1 – 2 ประโยคว่า ข้อมูลข่าวสารที่อ่านนั้นมีอะไรเป็นจุดสำคัญหรือเป็นแก่นเรื่อง แล้วจึงหาความสัมพันธ์กับส่วนสำคัญต่อไป

5.1.3 กำหนดโครงสร้างของเรื่อง เมื่ออ่านต้องตั้งประเด็นด้วยว่า จากเอกภาพของเรื่องที่อ่านนั้น มีอะไรเป็นส่วนประกอบสำคัญบ้าง ส่วนที่สำคัญ ๆ สัมพันธ์กันโดยตลอดหรือไม่ และแต่ละส่วนก็มีหน้าที่ของตน สนับสนุนซึ่งกันและกันหรือไม่

5.1.4 กำหนดปัญหาที่ผู้เขียนต้องการแก้ ผู้อ่านควรพยายามอ่านและค้นพบว่าผู้เขียนเสนอปัญหาอะไร อย่างไร มีปัญหาย่อยอะไร และให้คำตอบไว้ตรง ๆ หรือไม่ การตั้งปัญหาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจเรื่องแจ่มแจ้ง ยิ่งตั้งปัญหาได้กว้างขวางลึกซึ้งเพียงใด ยิ่งเข้าใจได้เพิ่มขึ้นเพียงนั้น

5.2 การตีความเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร การตีความเป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจ ความคิดของผู้เขียน พิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้บอกความหมายหรือนัยของข้อความที่เขียนออกมาตรง ๆ แต่ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจบริบทของเรื่องเป็นอย่างดี จึงจะตีความได้ถูกต้อง การทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนนั้น ไม่ว่าจะความคิดจะถูกต้องหรือไม่ เราจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่การพยายามเข้าใจเช่นนั้นทำให้เราไม่วิจารณ์ผู้เขียนอย่างไม่ยุติธรรม แต่จะพิจารณาทั้งข้อดี ข้อบกพร่องของงานเขียนนั้นอย่างแจ่มแจ้ง การตีความของเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ตีความหมายของคำสำคัญ และค้นหาประโยคสำคัญที่สุด ผู้อ่านต้องพยายามเข้าใจคำสำคัญ และเข้าใจประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนเสนอ เพื่อเข้าใจความคิดของผู้เขียน

5.2.2 สรุปความคิดสำคัญของผู้เขียน โดยพิจารณาว่าประโยคใดเป็นเหตุ ประโยคใดเป็นผล ประโยคใดเป็นข้อสรุป ซึ่งบางครั้งผู้เขียนไม่ได้สรุปความคิดออกมาให้เห็นชัดเจน แต่ผู้อ่านต้องพยายามสรุปออกมาให้ได้

5.2.3 ตัดสินว่าอะไรคือการแก้ปัญหาของผู้เขียน เมื่อผู้อ่านตีความสำคัญให้ตรงกับผู้เขียน เข้าใจความคิดสำคัญของผู้เขียน และสรุปความคิดของผู้เขียน ได้แล้ว ผู้อ่านก็จะวิเคราะห์หรือตัดสินได้ว่า จากเรื่องราวและเหตุผลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำมาเสนอนั้นมีความสมเหตุสมผลหนักแน่น น่าเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปสู่การวิจารณ์ข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ต่อไป

การอ่านวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร

การพิจารณาอ่านคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเป็นการประเมินคุณค่าของข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ถ้าผู้อ่านรู้หลักการประเมินจะทำให้การอ่านมีคุณค่าและมีความหมายยิ่งขึ้น เมื่ออ่านแล้วสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าของข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีหลักเกณฑ์ ผู้อ่านจะเข้าใจข้อมูลข่าวสารนั้น ได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งข้อมูลข่าวสารมีหลายประเภทให้เลือกอ่าน แต่ละประเภทก็มีรายละเอียดหรือ โครงสร้างแตกต่างกันไปตามลักษณะของข้อมูลข่าวสารประเภทนั้น ๆ เช่น ข่าว บทความ สารคดี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านในชีวิตประจำวัน ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 211 - 215)

1. การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว

ข่าว (News) คือ การรายงานเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ซึ่งอยู่ในความสนใจของประชาชน ซึ่งมีวิธีการอ่านคิดวิเคราะห์ดังนี้

1.1 การพาดหัวข่าว การพาดหัวข่าวเป็นการตั้งชื่อข่าวให้กะทัดรัดและพิมพ์ด้วยตัวอักษรใหญ่เป็นพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ การพาดหัวข่าวมีลักษณะดังนี้

1.1.1 หัวข่าวตรงกับสาระของข่าว ผู้เขียนข่าวไม่ควรพาดหัวข่าวไม่ตรงกับเนื้อหาสาระของข่าวเพื่อเรียกร้องความสนใจ

1.1.2 หัวข่าวใช้ภาษาที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และใช้คำผิดความหมาย เพียงเพื่อผลประโยชน์ทางการขาย โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางภาษา

1.2 เนื้อหาของข่าว มีแนวพิจารณาดังนี้

1.2.1 เนื้อหาข่าวที่ดี ต้องเป็นข่าวจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ควรมีความคิดเห็น หรือเพิ่มเนื้อหาตามใจผู้เขียนเพื่อให้ผู้ฟังชื่นชอบ ข่าวที่ดีต้องเป็นข่าวที่ส่งผลกระทบต่อ

ต่อคนหมู่มากหรือส่วนรวม เช่น ข่าวการเมือง การเลือกตั้ง ข่าวการปกครอง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการประกอบอาชีพ หรือข่าวเกี่ยวกับการอนามัย เป็นต้น ไม่ควรเป็นข่าวของคนใดคนหนึ่งเพื่อยกย่องเชิดชู โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง และต้องเป็นข่าวที่ไม่ทำลายความมั่นคงของชาติ ความสงบสุขของประชาชน และศีลธรรมอันดีงาม

1.2.2 ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่สุภาพ ไม่ควรใช้ภาษาหยาบคาย

1.2.3 การเล่าเหตุการณ์ในข่าวควรเล่าตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ปิดบังอำพราง มีเงื่อนไขสลับซับซ้อน

1.2.4 การเล่าเหตุการณ์ทุกตอน ต้องอ้างอิงหลักฐานที่มา สถานที่ เวลา รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบรายละเอียด และมีความเชื่อถือในข่าว การปกปิดสถานที่ ชื่อหรือนามของบุคคล ควรเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์ใจที่ปกป้องผู้บริสุทธิ์ ผู้เยาว์ หรือเป็นจรรยาบรรณของผู้เขียนข่าว

2. การอ่านคิวิเคราะห์สารประเภทบทความ

บทความ (Article) คือ งานเขียนที่มุ่งเสนอความคิดเห็นหรือความรู้ในเรื่องที่ตนกำลังสนใจกันอยู่ ตามทรรศนะส่วนตัวของผู้แต่งเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง บทความโดยทั่วไปจึงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทันสมัยขนาดสั้น ๆ และมีกลวิธีการเขียนที่มุ่งแสดงผลโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเชื่อถือคล้อยตาม ซึ่งมีวิธีการอ่านคิวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้ที่รู้เรื่องที่เขียนอย่างถ่องแท้ มีข้อมูลสามารถอ้างอิงได้

2.2 ผู้เขียนบทความต้องแสดงความคิดเห็น โดยอาศัยข้อเท็จจริง และเหตุผลอื่น ๆ ประกอบอย่างกว้างขวาง การแสดงความคิดเห็นนั้น ควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่อคติลำเอียง

2.3 การวิจารณ์ผู้เขียนบทความ ต้องตั้งอยู่บนหลักการ การดำเนินไม่ควรเน้นที่ตัวบุคคล แต่เน้นที่วิธีการหรือหลักการ ควรชี้ให้เห็นปัญหา และเสนอแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้รูปแบบการเขียนและการใช้ภาษา ควรมีความถูกต้อง เข้าใจง่าย ไม่ใช่ถ้อยคำที่ส่อเสียดหยาบคาย

3. การอ่านคิวิเคราะห์สารประเภทสารคดี

สารคดี (Feature) คือ งานเขียนที่เสนอความรู้หรือข้อเท็จจริงที่น่าสนใจให้แก่ผู้อ่าน โดยใช้กลวิธีการแต่งที่อ่านได้อย่างเพลิดเพลิน ซึ่งมีวิธีการอ่านคิวิเคราะห์ดังนี้

3.1 เนื้อหาสาระ มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชาการหรือไม่ เรื่องที่นำมาเขียนมีสาระประโยชน์เพียงใด เหมาะสำหรับผู้่านระดับใด

3.2 วิธีเสนอ อาจเสนอเป็นความเรียงวิชาการ มีการค้นคว้าหาความรู้อ้างอิง ประกอบ หรือเสนอเป็นบันทึกของผู้เขียน เล่าประสบการณ์ของตน หรือเสนอเป็นจดหมายให้โต้ตอบ ควรพิจารณาว่าผู้เขียนมีวิธีเขียนที่ชวนอ่าน เข้าใจง่ายหรือไม่ สำนวนภาษาสื่อความหมายได้แจ่มแจ้งหรือไม่ เหมาะแก่ระดับของผู้อ่าน ตามความตั้งใจของผู้เขียนหรือไม่เพียงใด

3.3 การวางเค้าโครงเรื่อง เค้าโครงเรื่องที่เขียน จะต้องมีการจัดลำดับอย่างมีระเบียบ จึงควรพิจารณาว่าผู้เขียนสามารถทำให้ความสำคัญ ๆ เชื่อมโยงต่อเนื่องกันได้ดีเพียงใด มีการเรียงลำดับความยากง่ายเพื่อช่วยความเข้าใจของผู้อ่านหรือไม่

4. การอ่านคิดวิเคราะห์สารประเภทบันเทิงคดี

สารประเภทบันเทิงคดี คือ เรื่องที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เช่น นิทาน นิยาย นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี บทละครและการ์ตูน ซึ่งมีวิธีการอ่านคิดวิเคราะห์ดังนี้

4.1 แก่นของเรื่องหรือแนวเรื่อง หมายถึง แนวคิดสำคัญของผู้เขียน ซึ่งเป็นหัวใจของเรื่อง

4.2 การวางโครงเรื่อง หมายถึง การผูกเรื่องให้มีตัวละครและเหตุการณ์เชื่อมโยงสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแก่นของเรื่องและผู้แต่งวางแนวไว้และต้องดำเนินไปอย่างสมเหตุสมผล

4.3 ตัวละคร ตัวละครอาจมีน้อยหรือมากแล้วแต่ความประสงค์ของผู้แต่ง การเสนอตัวละครที่น่าสนใจต้องเป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่มีความสมจริง คือ เป็นบุคคลที่อาจหาได้ในชีวิตจริง มิใช่ดีหรือเลวจนผิดมนุษย์ธรรมดา นอกจากนั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร ควรสะท้อนภาพชีวิตและสังคมตามความเป็นจริงด้วย

4.4 ฉาก เป็นส่วนช่วยทำให้บรรยากาศของเรื่องเป็นไปอย่างสมจริง ซึ่งผู้เขียนจะต้องบรรยายให้ตรงกับความเป็นจริง หรืออยู่ในวิสัยที่เป็นจริงได้

4.5 สำนวนภาษาและลีลาการเขียน นักเขียนจะมีสำนวน หรือลีลาการเขียนเป็นแบบฉบับของตน ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่า ผู้เขียนมีลีลาการเขียนอย่างไร

4.6 สารจากผู้เขียน สารที่ผู้เขียนให้ หมายถึง ข้อคิด หรือบางสิ่งบางอย่างที่ผู้เขียนฝากไว้ ซึ่งผู้อ่านอาจได้รับแตกต่างกันไปตามแต่ประสบการณ์ของผู้อ่าน ควรฝึกทักษะให้ไวต่อการรับสารของผู้เขียน และตีความเข้าใจ เพื่อให้การอ่านเรื่องบันเทิงคดีมีรสชาติมากยิ่งขึ้น

5. การอ่านคิดวิเคราะห์สารประเภทร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์ คือ บทประพันธ์ที่กวีแต่งขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด คติธรรมต่าง ๆ ไว้ในบทประพันธ์ ทั้งด้านเนื้อหาและศิลปะการแต่ง ส่วนมากใช้กับบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ซึ่งมีวิธีการอ่านคิดวิเคราะห์ดังนี้

5.1 รูปแบบของฉันทลักษณ์ คือ ลักษณะบังคับของบทหรือกรองแต่ละประเภท ซึ่งต่างกัน ควรพิจารณาความถูกต้องของรูปแบบฉันทลักษณ์นั้น ๆ เป็นเกณฑ์

5.2 ความคิดเห็นและเนื้อหาสาระในบทกวี บทกวีที่ดีจะต้องมีเนื้อหาสาระที่ แสดงความนึกคิดอันมีคุณค่าแก่ชีวิต บทกวีบางบทให้ความรู้สึกสะท้อนอารมณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ ฯลฯ บางบทให้คิดเตือนใจ ให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นต้น จึงควรพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่ากวีให้ความคิดอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง และมีเนื้อหาสาระอย่างไร

5.3 กลวิธีการแต่ง หรือวรรณศิลป์ กลวิธีในการแต่งหรือวรรณศิลป์นี้ อาจพิจารณาได้จากการเลือกคำมาใช้ให้เหมาะสมกับความ การเล่นเสียงด้วยสัมผัสสระ พยัญชนะ การใช้โวหารแบบต่าง ๆ การใช้สัญลักษณ์ ซึ่งกวีแต่ละคนจะมีกลวิธีแต่งแตกต่างกันไป เป็นเฉพาะตน

5.4 รสของบทหรือกรอง หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน เมื่อถ้อยคำ สำนวนหรือเรื่องราวในบทหรือกรองนั้น ๆ มากระทบอารมณ์ อาจให้ความรู้สึกทางด้านความรัก ความเศร้า ความตื่นเต้น ฯลฯ แล้วแต่ลักษณะของบทหรือกรองและอารมณ์ของผู้อ่านขณะนั้น

5.5 สารจากบทหรือกรอง ผู้อ่านควรพิจารณาให้ถี่ถ้วน เพื่อรับสารจากผู้เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอ่านคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารประเภทใดก็ตาม ผู้อ่าน ควรอ่านอย่างละเอียด และพิจารณาทั้งจุดดีจุดด้อยอย่างปราศจากอคติ ซึ่งเมื่อผู้อ่านอ่านข้อมูล ข่าวสารมาก ๆ และฝึกการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนมีการประเมินคุณค่าของข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ แล้ว จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ และตัดสินใจเชื่อถือข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

การประเมินผลทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะกระบวนการทางสมองที่สามารถ พัฒนาได้ เมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว การประเมินทักษะ หรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 72) กล่าวว่า การประเมินการวิเคราะห์นั้น ควรประเมิน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อย ที่รวมอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุ ต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์ และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวพันกันในลักษณะใด อาจเหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกันหรือขัดกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุของ ผลนั้น หรืออะไรเป็นผลของเหตุ นั้น เป็นต้น

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ

สำหรับ ทิศนา แจมมณี และคณะ (2544) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดนั้น จะต้องประเมินทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักการ คือ ความสามารถในการกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล
2. การวิเคราะห์เนื้อหา คือ ความสามารถในการแยกข้อมูล เนื้อเรื่อง ได้ตามหลักเกณฑ์
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

ในขณะที่ สุวิทย์ มูลคำ (2548, หน้า 23 -24) กล่าวว่า การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ อาจจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยการระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่าง ระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 49) ได้กล่าวถึง การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการประเมินศักยภาพผู้เรียนในการอ่านจากหนังสือ เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์ และประยุกต์ใช้แล้ว นำมาคิดวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่อ่าน นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ

สรุปแล้ว การประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน ผู้เรียนควรจะได้ ประเมินผลด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ความสัมพันธ์ หลักการสำคัญของเรื่องที่วิเคราะห์ ดีความสรุปความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการอ่านและการคิดวิเคราะห์

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

นักจิตวิทยา ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านไว้ ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discovery Approach)

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ ของ Jerome S. Bruner (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550, หน้า 212 - 215) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสำรวจสิ่งแวดล้อม ซึ่งการรับรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งเลือกหรือรับรู้ขึ้นกับความใส่ใจของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ การเรียนรู้จะเกิดจากการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมและเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบขึ้น มีแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ นอกจากจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนแล้ว ยังจะเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมด้วย
2. ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับประสบการณ์และมีความหมายใหม่
3. พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาจะเห็นได้ชัด โดยที่ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้าที่ให้เลือกได้หลายอย่างพร้อม ๆ กัน

Bruner ได้สรุปความสำคัญของการเรียนรู้โดยการค้นพบว่าดีกว่าการเรียนรู้โดยวิธีอื่น ดังนี้

1. ผู้เรียนจะเพิ่มพลังทางสติปัญญา
2. เน้นรางวัลที่เกิดจากความอึดอึ้งใจในสัมฤทธิ์ผลในการแก้ปัญหา มากกว่ารางวัลเน้นแรงจูงใจภายนอกมากกว่าแรงจูงใจภายใน

3. ผู้เรียนจะเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยการค้นพบ และสามารถนำไปใช้ได้

4. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี และได้นาน

แนวความคิดของ Bruner ที่นำมาใช้กับการพัฒนาการอ่าน ลำดับเป็นกระบวนการได้ดังนี้

1. ขั้นค้นหาความรู้ (Acquisition) เป็นกระบวนการรวบรวมความรู้ใหม่เข้าแทนความรู้เก่า หรือจัดระเบียบ โครงร่างของความรู้ที่ได้รับมา

2. **ขั้นตัดแปลงความรู้ (Transformation)** เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการอ่านนั้นให้เกิดประโยชน์ หรือจัดระเบียบโครงร่างของความรู้เดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่

3. **ขั้นประเมินผลความรู้ (Evaluation)** เป็นกระบวนการประเมินว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นดีหรือไม่ดี ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นหรือไม่เพียงใด

จากแนวคิดของ Bruner แสดงว่า ถ้าครูใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้แก้ปัญหาเอง ได้ค้นพบและเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาการอ่านโดยใช้อินเทอร์เนตให้สอดคล้องกับแนวคิดของ Bruner นั้น ปราณี วงศ์ชัย (2550, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ผู้สอนต้องจัดสิ่งที่จะให้เรียนอย่างเป็นระบบ วางแผนการดำเนินการสอนตามขั้นตอน จัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้คิด ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลที่อ่าน มีส่วนร่วมในการกระทำโดยมีส่วนร่วมในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน การสอนแบบนี้ต้องใช้เวลาบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนได้ “ค้นพบ” เพราะการเรียนการสอนแบบนี้ค้นพบนั้นความรู้ที่ได้รับคือ “กระบวนการ” นั่นเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Verbal Learning)

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel, David (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550, หน้า 216 - 219) เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมาย การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวม หรือเชื่อมโยง (Subsumme) สิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียน เรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยการรับหรือด้วยการค้นพบและวิธีที่เรียนอาจจะเป็นการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจอย่างมีความหมายหรือเป็นการเรียนรู้โดยการท่องจำแบบไม่คิดก็ได้ ซึ่งการเรียนรู้ที่มีความหมายนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 อย่าง คือ

1. **สิ่ง (Materials)** ที่จะต้องเรียนรู้จะต้องมีความหมาย ซึ่งหมายความว่าจะต้องเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนรู้และเก็บไว้ใน โครงสร้างพุทธิปัญญา (Cognitive Structure)

2. **ผู้เรียน** จะต้องมีความพร้อมและมีแนวคิดที่จะเชื่อมโยงหรือจัดกลุ่มสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้หรือสิ่งที่เรียนรู้เก่า

3. **ความตั้งใจ** ของผู้เรียนและการที่ผู้เรียนมีความรู้-คิด ที่จะเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้มีความสัมพันธ์กับ โครงสร้างพุทธิปัญญา (Cognitive Structure) ที่อยู่ในความทรงจำแล้ว

แนวความคิดของ Ausubel ที่นำมาใช้กับการพัฒนาการอ่านนั้น ปราณี วงศ์ชัย (2550, หน้า 18) ได้สรุปว่า ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมในการอ่านและความพร้อมจะต้องสัมพันธ์กับความต้องการของการที่จะอ่านสิ่งนั้น แสดงว่าความสามารถในการอ่านจะสัมพันธ์กับสื่อหรือ

สิ่งที่จะอ่าน การใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต จัดเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสนใจอ่านมากกว่า การอ่านจากเอกสาร โดยทั่วไป

รูปแบบการสอนของ Gagne

รูปแบบการเรียนการสอน จากแนวคิดนักการศึกษา Gagne มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียน ได้นาน มีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (อ้างใน พาสนา จุลรัตน์, 2548, หน้า 108 - 109) คือ

1. ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้
2. สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. การตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

นอกจากนี้ Gagne (อ้างใน ทิศนา ขแมมมณี, 2552, หน้า 72 - 76) ยังได้แบ่งกระบวนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยกำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนรวม 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้คือ

ขั้นที่ 2 การแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนให้ผู้เรียนทราบ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความคาดหวัง

ขั้นที่ 3 การกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อใช้งาน (working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่ ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การให้แนวการเรียนรู้ หรือการจัดระบบข้อมูลให้มีความหมาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียน ได้ง่ายและเร็วขึ้น

ขั้นที่ 6 การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดูตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

ขั้นที่ 8 การประเมินผลการแสดงออกของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 9 การส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียงและในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้

การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ ทิศนา แจมมณี (2552, หน้า 229) จัดขึ้นให้ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ ดังนั้น ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้สาระที่นำเสนอได้อย่างฉิวไวและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูลสร้างความหมายของข้อมูล รวมทั้งการแสดงความสามารถของตนด้วย สำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ตพัฒนาทักษะการอ่านนั้น ปราณี วงศ์ชัย (2550, หน้า 20) ได้สรุปไว้ว่ามีรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการสอนของ Gagne ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจบทเรียน แจกผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบถึงผลการเรียน เห็นประโยชน์ในการเรียน ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยงไปหาความรู้ใหม่ เสนอบทเรียนใหม่ ๆ ด้วยสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสม ให้แนวทางการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนแนะนำวิธีการทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้าต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือทำแบบฝึกอ่านและแบบทดสอบ การประเมินผลบทเรียนตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ส่งเสริมความแม่นยำ การถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการสนทนาสรุปการย้ำ และการทบทวน

จากแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการสอนดังกล่าวข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอน โดยใช้อินเทอร์เน็ตมีความยืดหยุ่นสูง ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าปกติ มีความตั้งใจ เอาใจใส่ ตรงกับระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ เป็นที่ปรึกษา และแนะนำแหล่งความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคิดวิเคราะห์

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ทฤษฎีการวิเคราะห์ของ Bloom

Bloom (อ้างใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2552, หน้า 15 - 16) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Bloom's Taxonomy of Educational Objectives) เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัยของบุคคล โดย Bloom ได้จำแนกระดับความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ไว้เป็น 6 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความลุ่มลึกและซับซ้อนแตกต่างกัน ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับความรู้จำ (Knowledge) ประกอบด้วยความรู้เฉพาะในเนื้อหา เช่น ความรู้ในศัพท์ที่ใช้และความรู้ในข้อเท็จจริงเฉพาะ ความรู้ในวิธีดำเนินการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับขั้น ความรู้เกี่ยวกับการจัดจำแนกประเภท ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการความรู้รวบรวมในเนื้อเรื่อง เช่น ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายความ และความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

ระดับที่ 2 ระดับความเข้าใจ (Comprehensive) ได้แก่ การแปลความ การตีความ และการขยายความ

ระดับที่ 3 ระดับการนำไปใช้ หรือการประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยสามารถแสดงได้ สาทิตได้

ระดับที่ 4 ระดับการคิดวิเคราะห์ (Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

ระดับที่ 5 ระดับการสังเคราะห์ (Synthesiseis) แยกเป็นการสังเคราะห์การสื่อความหมาย การสังเคราะห์แผนงาน และการสังเคราะห์ความสัมพันธ์

ระดับที่ 6 ระดับการประเมินค่า (Evaluation) แยกเป็น การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน และการประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก

ในด้านการคิดวิเคราะห์นั้น Bloom ได้กล่าวไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีสาระสำคัญอะไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้น อาศัยหลักการอะไร โดยมีรายละเอียด (ประพันธ์ศิริ สุเลารัจ, 2551, หน้า 49 - 52) ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด ประกอบด้วย

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้น ๆ จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ต้นผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดค้อย ของสิ่งต่าง ๆ เช่น

- สาระสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร
- ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร
- การปฏิบัติเช่นนั้น เพื่ออะไร
- สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุดจากสถานการณ์นี้

1.3 วิเคราะห์เลขนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบแฝงซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลัง จากสิ่งที่เห็น ซึ่งมีได้บ่งบอกตรง ๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่ เช่น

- ภาพนี้หมายถึงใคร
- ข้อความนี้หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด
- เรื่องนี้ควรยกย่องใครหรือตำหนิใคร
- เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไร

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหา ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่า มีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์

- มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใด มีสิ่งใดสอดคล้องกัน หรือ ไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

- ข้อความใด มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร
- คำกล่าวใดสับสนผิด การตัดสินใจการกระทำอะไรไม่ถูกต้อง
- สองสิ่งนี้เหมือนอย่างไร หรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์

- สิ่งใดเกี่ยวข้องมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
- สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวมากที่สุด
- การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรียงลำดับ

ความรุนแรง จำนวน

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์

- เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้ว เกิดผลลัพธ์อะไรตามมาบ้างตามลำดับ
- การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งของต่าง ๆ สิ่งที่จะ

จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน

- ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร เช่น วิเคราะห์วงจรของฝน ฟ้าแลบ

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ

- การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ)
- เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลสัมฤทธิ์อะไร
- ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไร มีจุดมุ่งหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล

- สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้
- หากไม่ทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร
- หากทำอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร
- ข้อความใดเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน หรือขัดแย้งกัน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น

- บินเร็วเหมือนนก
- ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับระบบการทำงานของอวัยวะในร่างกาย

3. การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organizational Principles) หมายถึง

การค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่า สิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการถือเป็นการคิดวิเคราะห์ที่มีความสำคัญมากที่สุด การที่จะวิเคราะห์หลักการได้ดี จะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น

- การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร
- สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร
- คำกล่าวนี้ มีลักษณะอย่างไร (ชวนเชิญ โฆษณาชวนเชื่อ)
- โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร
- ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง
- กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้

- หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร
- เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงไม่มีทีท่าจะยุติลงได้
- หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไร

ทฤษฎีการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano)

Marzano (อ้างใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2552, หน้า 15 - 27) ได้พัฒนารูปแบบ จดมุ่งหมายทางการศึกษารูปแบบใหม่ประกอบด้วยระบบความรู้ ความคิด 3 ประการ คือ ระบบตนเอง ระบบรับรู้คิด และระบบสติปัญญา โดยลำดับขั้นตอนของความรู้เป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ชั้นรวบรวม ชั้นฟื้นฟูความรู้ (Retrieval) เป็นขั้นการคิดทบทวนความรู้เดิม รับข้อมูลใหม่และเก็บเป็นคลังข้อมูลไว้

ระดับที่ 2 ชั้นเข้าใจ (Comprehension) เป็นการเข้าใจสาระที่เรียนรู้ ผู้การเรียนรู้ ในรูปแบบการใช้สัญลักษณ์

ระดับที่ 3 ชั้นวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการใช้เหตุผล และความละเอียดถี่ถ้วน ในการจำแนกความเหมือนและความแตกต่างอย่างมีหลักการ

ระดับที่ 4 การนำไปใช้ (Knowledge) เป็นการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ ตัดสินใจ ในสถานการณ์ สรุปสู่หลักการในสถานการณ์ใหม่ ๆ ให้เป็นประโยชน์ได้

ระดับที่ 5 การรู้คิด (Metacognition) เป็นการรู้คิดอย่างมีสติ รู้จักจัดระบบความคิด เพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้

ระดับที่ 6 การจัดระบบความคิดด้วยตนเอง (Self-System Thinking) เป็นการสร้าง ระดับแรงจูงใจต่อการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายในการเรียนรู้ รวมทั้งความตระหนัก ในความสามารถของการเรียนรู้ที่ตนมี

การคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Mazano นั้น มีความหมายใกล้เคียงกับแนวคิดของ Bloom กล่าวคือ การคิดวิเคราะห์เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เหตุผล เป็นการคิดอย่างลุ่มลึกและหลากหลาย มีการคิดพิจารณาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนรอบด้านและมีเหตุผล สามารถระบุความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถจัดอันดับและจัดประเภทของความรู้และจัดหมวดหมู่ ของสิ่งต่าง ๆ ได้ ระบุข้อผิดพลาดในการนำเสนอข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ และบอกเหตุผลได้ สามารถ ตีความหรือบอกหลักเกณฑ์พื้นฐานของความรู้นั้นได้ สามารถระบุเจาะจงหรือสรุปอย่างมีเหตุผล ในความรู้นั้นได้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านและการคิดวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัย ได้จัดการเรียนการสอนสำหรับการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ตามลำดับขั้นการสอนอ่านคิดวิเคราะห์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 21) ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (รับรู้เรื่องราวและเข้าใจความหมายจากการสังเกต สนทนา ชักถาม เล่าเรื่อง บริบท ท่าทาง จากข่าวสารข้อมูล)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ (คิดวิเคราะห์ จำแนกและจับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และผลเป็นอย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ตามกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์งานเขียน เช่น จุดประสงค์ รูปแบบ แนวคิด วิธินำเสนอ)

ขั้นที่ 3 สรุป (สังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบการตัดสินใจเชิงเหตุผล)

ขั้นที่ 4 ประยุกต์และนำไปใช้ (นำผลจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เลือกอย่างเหมาะสมแล้วนำไปใช้)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยหลายเรื่อง que ศึกษาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนและศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จินตอาภา ผลบุญรักษ์ (2544) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านเพื่อการสื่อสาร โดยใช้เอกสารจริงจากอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านเพื่อการสื่อสาร โดยใช้เอกสารจริงจากอินเทอร์เน็ตมีค่า 75.11 / 75.57 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการฝึกอ่าน โดยใช้แบบฝึกอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการฝึกอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกอ่าน โดยใช้เอกสารจริงจากอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับสูง

สำหรับ เบญจพร เทพศรีหนู (2547) ได้วิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การสอนแบบ อี ที อาร์ ด้วยอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองเพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก

ในขณะที่ เครือวัลย์ กาญจนคูหา (2548) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ โรงเรียนวัดคู่อั้ว อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 20.50 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 29.14 ส่วนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำแนกตามความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน นักเรียนร้อยละ 57.14 มีความสามารถในการรวบรวม จำแนก แยกประเภทข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และจับใจความสำคัญของข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับดีนักเรียน

ร้อยละ 78.57 มีความสามารถในการประเมินและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับดี และนักเรียนร้อยละ 50.00 มีความสามารถในการประยุกต์และนำไปใช้อยู่ในระดับดี และพอใช้เท่ากัน

นอกจากนี้ ปีรต์น คงปัญญา (2549) ได้ศึกษาผลการใช้แหล่งความรู้ทางอินเทอร์เน็ต ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้แหล่งความรู้ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติและความสำคัญ แหล่งซื้อขายของที่ระลึก ของฝากต่าง ๆ จุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจที่ตั้งของ แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ของจังหวัดลำปาง และมีการใช้กระดานข่าวเพื่อติดต่อสื่อสาร ระหว่างกลุ่มเพื่อถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษาจากแหล่งท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต นักศึกษาบางคนค้นคว้าเพิ่มเติมโดยเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น จากการสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้พบว่านักศึกษาทุกคนเห็นด้วยว่าวัตถุประสงค์และคำแนะนำการใช้งาน มีความชัดเจน และแหล่งความรู้ทางอินเทอร์เน็ตช่วยให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติ ที่ตั้ง ทิศทาง ตำแหน่ง และจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 90 เห็นด้วยว่า การเข้าระบบแหล่งความรู้ทางอินเทอร์เน็ตมีขั้นตอนง่าย ไม่ซับซ้อน มีการนำเสนอเนื้อหาชัดเจน การเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ และการบันทึกลงใน Blog มีความง่ายและสะดวก และแหล่ง ความรู้ทางอินเทอร์เน็ตช่วยแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง และจากแบบทดสอบวัดความรู้ หลังการใช้แหล่งความรู้ทางอินเทอร์เน็ตพบว่านักศึกษาทุกคนได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 50

และในปีเดียวกันนี้ พัชรารณ อนุกุล (2549) ได้ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา สารการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง อายุ 13 ปี มีประสบการณ์ด้านการใช้อินเทอร์เน็ต 3 – 4 ปี นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตจากการเรียนในห้องเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มี เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นของตัวเองและมีการเชื่อมต่อเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตจากบ้านของนักเรียน มีวัตถุประสงค์การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูล โดยใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากบ้านของนักเรียน ความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนักเรียนประมาณ 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยใช้บริการ อินเทอร์เน็ตแต่ละครั้งเป็นเวลา 1 – 2 ชั่วโมง และช่วงเวลาที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน เว็บไซต์ที่นักเรียนใช้สืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์มากที่สุดคือ www.google.com และนักเรียนเห็นว่า การใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูลทำให้ประหยัดเวลา กว่า การค้นคว้าจากห้องสมุดหรือแหล่งการเรียนรู้อื่น และการทำงานของระบบอินเทอร์เน็ตมีความเร็ว สูงช่วยให้การสืบค้นข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วมากที่สุด รองลงไปคือการใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้น

ข้อมูลช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาตามสถานที่จริง การใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูลช่วยให้ได้รับความรู้มากกว่าการเรียนจากในหนังสือเพียงอย่างเดียว และการใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูลทำให้ได้รับข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน

ส่วน กมลรัตน์ อาบทิพย์วัฒนากุล (2549) ได้ศึกษาอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนเห็นว่าอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในโลกปัจจุบันอย่างกว้างขวาง แต่ควรเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทันทต่อเหตุการณ์ ควรใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ และถูกวิธี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเว็บไซต์ให้บริการ ควรเป็นเว็บไซต์ที่ให้ความรู้และป้องกันเว็บไซต์ลามกอนาจาร อัตราค่าบริการควรลดลงกว่านี้ และเพิ่มประสิทธิภาพของการรับ – ส่งสัญญาณ

ในปีต่อมา ปราณี วงศ์ชัย (2550) ได้ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนเสริมโดยการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง สามารถทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 50 และนักเรียนที่เรียนเสริมโดยการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก

สำหรับ จุฑารัตน์ ปัญญา (2550) ได้ศึกษาผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่เหิยะ ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียนโดยการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนดีขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.37) มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อยู่ในระดับปรับปรุง หลังเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.62) มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อยู่ในระดับดีมาก

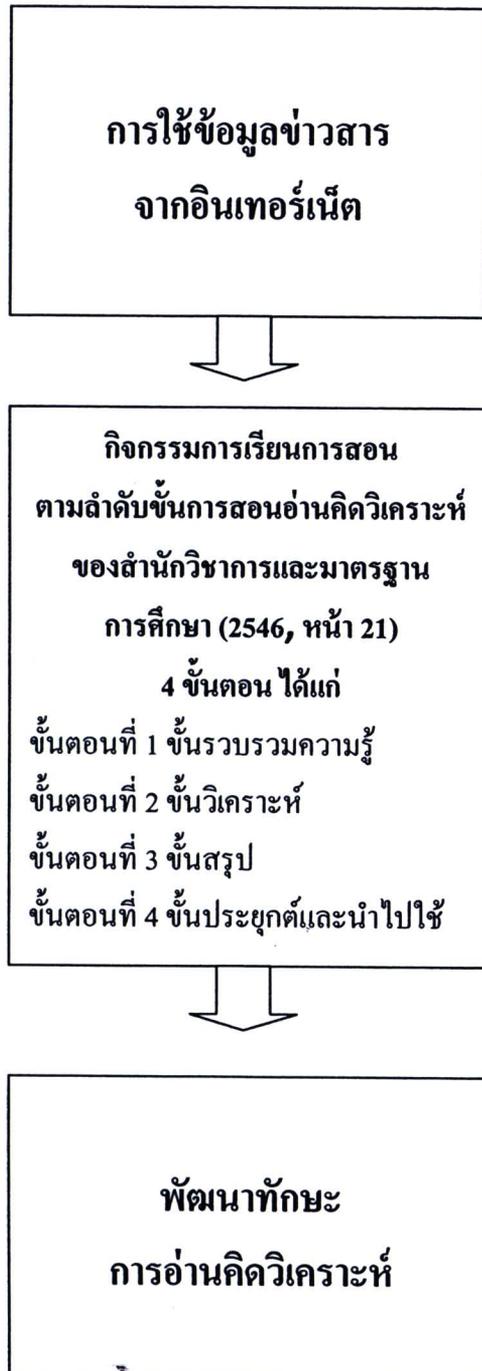
ในขณะที่ จุฬาลักษณ์ ดอกเข็ม (2550) ได้ทำวิจัยเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังยาวสามัคคี อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (เทคนิค STAD) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้จำนวน 10 แผน แบบทดสอบย่อย ใช้วัดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มหลังจากเรียนจบและแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (เทคนิค STAD) พบว่าจำนวนนักเรียนร้อยละ 88 มีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และจำนวนนักเรียนร้อยละ 83.10 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

นอกจากนี้ พิไลพร ศรีประสิทธิ์ (2551) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการอ่านและ คิควิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือชื่อ ทองแดง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การอ่านและคิควิเคราะห์ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 89.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 65.00 และนักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าเทคนิคและวิธีการสอนที่นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะ การอ่านคิควิเคราะห์นั้น มีหลากหลายวิธี โดยแต่ละวิธีสามารถพัฒนานักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการสืบค้นข้อมูลมีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การเรียนการสอน เพราะเป็นแหล่งข้อมูลมหาศาลช่วยให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนสนใจอ่านซึ่งอดีต เน้นการอ่านจากเนื้อหาจากในหนังสือ หรือวารสารที่มีเพียงรูปภาพประกอบแบบเดิม ๆ ทำให้เกิด ความจำเจและน่าเบื่อหน่าย ก่อให้เกิดทัศนคติในด้านลบกับการอ่าน การสืบค้นข้อมูลข่าวสารจาก ระบบอินเทอร์เน็ตช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นรูปภาพ เสียง สีหรือรูปเคลื่อนไหว ให้ดึงดูดเข้าไป สืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา ช่วยสร้างแรงจูงใจและเพิ่มความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้ อันจะ ไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านคิควิเคราะห์ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ได้แก่ นิทาน การ์ตูน ข่าว บทความ และสารคดี มาใช้กับขั้นตอนการสอนอ่านคิควิเคราะห์ของสำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 21) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นรวบรวมความรู้ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสรุป และขั้นสรุปและนำไปใช้ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านคิควิเคราะห์ สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย